

บทที่ 3

มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายจราจร ของต่างประเทศและประเทศไทย

ผู้เขียนได้ศึกษากฎหมายของประเทศไทย และต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศญี่ปุ่น สหราชอาณาจักร และ ราชอาณาจักรสวีเดน โดยมุ่งศึกษาถึงมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายจราจร โดยเฉพาะการกำหนดบทลงโทษของผู้กระทำผิด เนื่องจากปัจจุบันประเทศไทยจะมีการออกพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเหมาะสมกับสภาพการจราจร จำนวนยานพาหนะที่เพิ่มขึ้น เพื่อความปลอดภัยแก่ชีวิต ร่างกายและทรัพย์สินของประชาชนผู้ขับขี่และผู้ใช้ทาง อย่างไรก็ตามปัจจุบันประเทศไทยก็ยังคงประสบปัญหาในเรื่องอุบัติเหตุบนท้องถนน ซึ่งนับว่าเป็นปัญหาทางสังคมที่สำคัญก่อให้เกิดความสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สิน นอกจากนี้ปัญหาการจราจร นับวันยังมีผลกระทบต่อการค้าเงินชีวิตประจำวันของบุคคลที่จำเป็นต้องเดินทางเพื่อการประกอบภารกิจประจำวัน ดังนั้นประเทศต่าง ๆ จึงให้ความสนใจในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เช่น การปรับแก้กฎหมายให้มีความเหมาะสม หรือการออกมาตรการต่าง ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายจราจร

3.1 องค์การระหว่างประเทศที่มีความเกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนในการแก้ปัญหาจราจร

3.1.1 องค์การสหประชาชาติ (United Nation)

องค์การสหประชาชาติ มีหน้าที่ดูแลสันติภาพของโลก และความมั่นคงระหว่างประเทศ การส่งเสริมให้มนุษยชาติมีส่วนสำคัญในการดำรงระเบียบโลก และออกกฎหมายหรือปฏิญญาสนธิต่าง ๆ เพื่อให้ชาติต่าง ๆ ในโลกอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข โดยสนธิสัญญาที่เกี่ยวข้องกับงานจราจร ได้แก่ อนุสัญญาว่าด้วยการจราจรทางถนนระหว่างประเทศ และอนุสัญญาว่าด้วยป้ายและสัญญาณทางถนน ลงนามที่กรุงเวียนนาเมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2511 โดยประเทศซึ่งเป็นภาคี นำไปเป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานด้านการขนส่งและจัดการต่อไป¹

¹ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (2557). *คู่มือการฝึกอบรมข้าราชการตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่งานจราจรในสถานีตำรวจ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ตำรวจ. หน้า 3.

นอกจากนี้องค์การสหประชาชาติได้กำหนดแนวทางในการทำงานไว้ 8 ประการเพื่อให้เกิดความปลอดภัยของผู้ขับขี่และผู้ใช้งาน ได้แก่²

- 1) ส่งเสริมการสวมหมวกนิรภัย โดยมีเป้าหมายให้ผู้ขับขี่และผู้ซ้อนท้ายรถจักรยานยนต์ทุกคนต้องสวมหมวกนิรภัย
- 2) ลดพฤติกรรมเสี่ยงจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้วขับขี่ยานพาหนะ โดยมีเป้าหมายให้พฤติกรรมเมาแล้วขับของผู้ขับขี่ยานพาหนะลดลง
- 3) แก้ไขปัญหาจุดเสี่ยง จุดอันตราย โดยมีเป้าหมายให้จุดเสี่ยงทุกจุดได้รับการแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด
- 4) ปรับพฤติกรรมของผู้ขับขี่ยานพาหนะให้ใช้ความเร็วตามที่กฎหมายกำหนด โดยเฉพาะความเร็วของรถจักรยานยนต์ รถโดยสารและรถบรรทุก
- 5) ยกระดับมาตรฐานยานพาหนะให้ปลอดภัยโดยเฉพาะมาตรฐานของรถจักรยานยนต์ รถกระบะ และรถบรรทุก
- 6) พัฒนาสมรรถนะของผู้ใช้รถใช้ถนน (Road users) ให้มีความปลอดภัย
- 7) พัฒนาระบบการแพทย์ฉุกเฉิน การรักษาและฟื้นฟูผู้บาดเจ็บ เพื่อให้การบริการระบบการแพทย์ฉุกเฉิน การรักษาและฟื้นฟูผู้บาดเจ็บได้อย่างทั่วถึงและรวดเร็ว
- 8) พัฒนาระบบการบริหารจัดการความปลอดภัยทางถนนของประเทศให้มีความเข้มแข็ง เพื่อให้หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบ มีความพร้อมในการปฏิบัติการกิจที่ได้รับมอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3.1.2 องค์การอนามัยโลก (WHO)

องค์การอนามัยโลกดูแลเรื่องความปลอดภัยทางถนน³ เช่น กรอบการทำงานของสถาบันถนน และการเคลื่อนย้ายที่ปลอดภัย ยานพาหนะที่ปลอดภัย ผู้ใช้งานถนนที่ปลอดภัย (โดยเน้นที่กฎหมาย) และการดูแลหลังจากรถชน การดำเนินการนี้ทำให้เกิดรายงานสถานการณ์ทั่วโลกเกี่ยวกับความปลอดภัยทางถนน ซึ่งเป็นเครื่องมือในการกำกับและประเมินผลที่สำคัญทั่วโลกที่ตีพิมพ์ครั้งแรกในปี ค.ศ. 2009 และองค์การอนามัยโลกได้จัดทำรายงานดังกล่าวประมาณทุก ๆ 2 ปี รายงานนี้มีรายละเอียดเกือบทุกประเทศทั่วโลก และเนื่องจากมีการนำวิธีการกำกับและประเมินผลดังกล่าวไปใช้ในแต่ละประเทศ จึงทำให้สามารถเปรียบเทียบข้อมูลในระดับโลกได้ นอกจากนี้

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 164.

³ มากาเรต ซาน. (2013). *ชุดข้อมูลสรุป # 2 ความปลอดภัยทางถนน: บทบาทขององค์การอนามัยโลก*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: https://cdn.who.int/media/docs/default-source/thailand/roadsafety/fs-2-rs-who-role-th.pdf?sfvrsn=7096d7d2_2. [2565, 7 พฤศจิกายน].

องค์การอนามัยโลกยังส่งเสริมและประสานงานโครงการริเริ่ม เช่น ทศวรรษแห่งการดำเนินงาน เพื่อความปลอดภัยทางถนน ค.ศ. 2011-2020 และเชิญผู้เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยทางถนนในภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และข้อมูลด้านการป้องกันการบาดเจ็บ รวมทั้งองค์การอนามัยโลกยังเป็นผู้ประสานงานความร่วมมือด้านความปลอดภัยบนท้องถนนของสหประชาชาติ ซึ่งเป็นกลไกการให้คำปรึกษาอย่างไม่เป็นทางการที่ช่วย สนับสนุนความร่วมมือและการประสานงานระหว่างองค์กรของสหประชาชาติและพันธมิตรต่างประเทศเพื่อให้มีการดำเนินการตามมติของสมัชชาสหประชาชาติ และข้อเสนอแนะจากรายงานขององค์การอนามัยโลก เช่นการบังคับให้สวมหมวกกันน็อกสำหรับ ผู้โดยสารทุกคน ลดความเร็วในเขตโรงเรียน และกำหนดค่าต่ำสุดของความเข้มข้นแอลกอฮอล์ในเลือดของผู้ขับขี่ที่อายุน้อย เป็นการป้องกันที่อยู่บนพื้นฐานของหลักฐานที่ชัดเจน

นอกจากนี้ องค์การอนามัยโลกในประเทศต่าง ๆ ยังได้ดำเนินงานด้านความปลอดภัยทางถนน โดยองค์การอนามัยโลกร่วมมือกับโครงการบลูมเบิร์กเพื่อความปลอดภัยทางถนน ค.ศ. 2015 - 2019 เพื่อลดการเสียชีวิตและการบาดเจ็บจากรถชนบนท้องถนนในประเทศรายได้ต่ำ และ รายได้ปานกลาง ตลอดจนเมืองต่าง ๆ โดยการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านกฎหมายความปลอดภัยบนท้องถนนในระดับประเทศ ด้วยการสนับสนุนทางด้านวิชาการในเรื่องกฎหมายและการอบรมสื่อ ซึ่งโครงการดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อกฎหมายเกี่ยวกับความปลอดภัยทางถนนที่เข้มแข็งและครอบคลุมมากยิ่งขึ้น และการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้ใช้ถนน โดยการสนับสนุนให้ประเทศต่าง ๆ ประเมินกฎหมาย หรือพระราชบัญญัติระบุช่องว่าง และกำหนดลำดับความสำคัญเพื่อการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ใช้ถนนมีความตระหนักเกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยงและ พฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัยเพิ่มขึ้น โดยกิจกรรมดังกล่าวได้ดำเนินการและพิสูจน์แล้วว่าสามารถเพิ่มความปลอดภัยบนท้องถนนได้ใน 4 ประเทศ ได้แก่ จีน ฟิลิปปินส์ ไทย และแทนซาเนีย

3.1.3 กลุ่มประชาชนอาเซียน (AEC)

กลุ่มประชาชนอาเซียน ดำเนินการแลกเปลี่ยนทางศิลปวัฒนธรรม สินค้าอุปโภคบริโภคต่าง ๆ มีเนื้อหาสนธิสัญญา⁴ ได้แก่

- 1) กรอบความตกลงอาเซียนว่าด้วยการอำนวยความสะดวกในการขนส่งข้ามแดนในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง (GMS Cross-Border Transport Agreement)
- 2) กรอบความตกลงอาเซียน ว่าด้วยการอำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้าผ่านแดน

⁴ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. อ่างแล้ว เจริญธรรมที่ 1. หน้า 4.

3) ความตกลงว่าด้วย การยอมรับหนังสือรับรอง การตรวจสภาพรถยนต์ที่ใช้ในการพาณิชย์ สำหรับบรรทุกสินค้า และการบริการสาธารณะที่ออกโดยประเทศอาเซียน

4) ข้อตกลงระหว่างไทยกับกัมพูชา ว่าด้วยการแลกเปลี่ยนสิทธิการจราจรสำหรับการขนส่งข้ามพรมแดน ณ จุดผ่านแดน อรัญประเทศ-ปอยเปต

5) ข้อตกลงระหว่างไทยกับกัมพูชา ว่าด้วยการอำนวยความสะดวกในการขนส่งข้ามพรมแดนของสินค้าและบุคคล ณ จุดผ่านแดน มุกดาหาร - สะหวันนะเขต

6) ข้อตกลงระหว่างไทยกับสาธารณรัฐประชาชนลาว และเวียดนาม ในการดำเนินการว่าด้วยการขนส่ง เพื่อการท่องเที่ยว

7) ข้อตกลงระหว่างไทยกับมาเลเซีย ว่าด้วยการขนส่งสินค้าเน่าเสียผ่านแดนโดยถนนจากประเทศไทย ผ่านมาเลเซียไปยังสาธารณรัฐสิงคโปร์

3.2 มาตรการทางกฎหมายของต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายจราจร

3.2.1 มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายจราจรของประเทศญี่ปุ่น

ประเทศญี่ปุ่นมักจะถูกขนานนามให้เป็นประเทศที่มีความปลอดภัยสูงประเทศหนึ่งของโลก เนื่องจากมีความเข้มงวดของกฎหมายอย่างมาก รวมไปถึงกฎจราจร ซึ่งเป็นกฎพื้นฐานในการควบคุมดูแลความปลอดภัยของผู้ใช้รถใช้ถนน การละเมิดกฎจราจรจะทำให้ได้รับการลงโทษอย่างรุนแรง รวมถึงประเทศญี่ปุ่นได้ดำเนินนโยบายด้านความปลอดภัยของตัวรถ ทั้งการออกมาตรการให้ติดตั้งระบบเบรก ABS และการติดตั้งถุงลมนิรภัย การปรับโครงสร้างพื้นฐานและองค์ประกอบทางถนน การปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการสร้างระบบฝึกอบรมเพื่อการขับขี่ที่ปลอดภัย⁵

กฎหมาย นโยบาย มาตรการที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายจราจรของประเทศญี่ปุ่น

สำหรับประเทศญี่ปุ่นนั้น กฎหมายจราจรที่ใช้บังคับอยู่คือ Road Traffic Act 1960 โดยกฎหมายดังกล่าวได้กำหนดกฎระเบียบ ข้อบังคับ และ บทลงโทษสำหรับผู้กระทำความผิด พร้อมทั้งกำหนดอำนาจหน้าที่ให้เจ้าพนักงานตำรวจ ดังนี้

1) ใบอนุญาตขับรถและบทลงโทษตามกฎหมาย (The Driver's License System and Punishment on The Road Traffic Act)

⁵ กระทรวงคมนาคม. (2562). รายงานการศึกษาดูงานด้านความปลอดภัยทางถนนชุดที่ 3 ณ ประเทศญี่ปุ่น. หน้า 3. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: https://complain.mot.go.th/gis_group/mot-mlit/img/roadsafety-japan3.pdf. [2565, 7 พฤศจิกายน].

(1) ระบบใบอนุญาตขับรถ⁶ใบอนุญาตขับรถในญี่ปุ่นแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

(1.1) ประเภทที่ 1 สำหรับใช้ส่วนบุคคล ได้แก่ รถยนต์ และรถจักรยานยนต์ส่วนบุคคล

(1.2) ประเภทที่ 2 สำหรับใช้เพื่อการขนส่งสาธารณะ ได้แก่ รถแท็กซี่ และรถโดยสาร

(1.3) ประเภทที่ 3 ใบอนุญาตขับรถชั่วคราว ใช้สำหรับฝึกขับขี่ยานพาหนะบนท้องถนน

ซึ่งผู้ขอรับใบอนุญาตขับรถจะต้องทำการสอบข้อเขียน และสอบภาคปฏิบัติแต่หากผู้ขอรับใบอนุญาตขับรถมีใบรับรองผ่านการอบรมจากโรงเรียนสอนขับรถที่ได้รับการรับรอง จะได้รับการยกเว้น ไม่ต้องทำการทดสอบภาคปฏิบัติ⁷ ทั้งนี้กฎหมายของประเทศญี่ปุ่นได้กำหนดให้การขับรถจะต้องได้รับการอนุญาต หรือใบอนุญาตโดยให้ตำรวจเป็นผู้ดำเนินการ

(2) บทลงโทษตามกฎหมาย

(2.1) ระบบการตัดแต้ม

รัฐบาลประเทศญี่ปุ่นได้ออกกฎหมายเพื่อควบคุมพฤติกรรมรถขับขี่ โดยใช้ระบบคะแนนเพื่อประเมินพฤติกรรม ตลอดจนเป็นการลงโทษแก่ผู้ขับขี่ยานพาหนะที่กระทำ ความผิดฝ่าฝืนกฎหมายด้านการจราจรและขนส่ง⁸ โดยมีวัตถุประสงค์หลักคือ เพื่อให้เกิดความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนนของทุกฝ่าย⁹ นอกจากนี้ประเทศญี่ปุ่นได้ให้ความสำคัญต่อการกระทำ ความผิดที่เป็นเหตุทำให้ผู้อื่นบาดเจ็บและเสียชีวิต หรือสร้างความเสียหายแก่ทรัพย์สินของรัฐ โดยจะดำเนินการตัดแต้มแก่ผู้กระทำความผิดในระดับสูงสุด คือ ระหว่างช่วงคะแนน 45 – 62

⁶ กระทรวงคมนาคม. (2562). รายงานการศึกษาดูงานด้านความปลอดภัยทางถนนชุดที่ 3 ณ ประเทศญี่ปุ่น. หน้า 3. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: https://complain.mot.go.th/gis_group/mot-mlit/img/roadsafety-japan3.pdf. [2565, 7 พฤศจิกายน].

⁷ กระทรวงคมนาคม. (2562). รายงานการศึกษาดูงานด้านความปลอดภัยทางถนนชุดที่ 3 ณ ประเทศญี่ปุ่น. หน้า 3. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: https://complain.mot.go.th/gis_group/mot-mlit/img/roadsafety-japan3.pdf. [2565, 7 พฤศจิกายน].

⁸ กระทรวงคมนาคม. (2562). รายงานการศึกษาดูงานด้านความปลอดภัยทางถนนชุดที่ 3 ณ ประเทศญี่ปุ่น. หน้า 3. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: https://complain.mot.go.th/gis_group/mot-mlit/img/roadsafety-japan3.pdf. [2565, 7 พฤศจิกายน].

⁹ นิชนันท์ คุปตานนท์. (2562). ระบบแต้มความผิดในกฎหมายจราจรญี่ปุ่น. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.bangkokbiznews.com/blogs/columnist/122330>. [2566, 10 มกราคม].

คะแนนญี่ปุ่นนั้นระบบการตัดแต้มนี้จะถูกตรวจสอบย้อนหลังไปถึง 3 ปี¹⁰ ซึ่งระบบตัดแต้มความผิดแบ่งออกได้เป็น 5 กลุ่ม¹¹ ได้แก่

(2.1.1) กรณีแต้มความผิดพื้นฐานสำหรับความผิดทั่วไป เช่น

- ขับโดยไม่มีใบขับขี่ ถูกตัด 25 แต้ม
- ร่วมกันกระทำการอันอาจเป็นอันตราย (เช่น ขับรถแข่งกัน หรือ ขับรถจักรยานยนต์คู่ขนานกัน) ถูกตัด 25 แต้ม
- ขับรถในสภาพที่มีปริมาณแอลกอฮอล์ในลมหายใจเกินกว่า 0.15 มิลลิกรัม/ลิตร ถูกตัด 25 แต้ม

- ขับขี่ในสภาพเหนื่อยล้า ถูกตัด 25 แต้ม

- จอดรถในที่ห้ามจอด ถูกตัด 2 แต้ม

- ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงาน ถูกตัด 2 แต้ม

- ขับรถย้อนศร ถูกตัด 2 แต้ม

- ไม่หยุดที่ทางม้าลาย ถูกตัด 2 แต้ม

- ขับรถโดยไม่ระมัดระวัง ถูกตัด 2 แต้ม

- ไม่เว้นระยะห่างจากรถคันหน้าเพียงพอ ถูกตัด 1 แต้ม

- ใช้โทรศัพท์มือถือขณะขับขี่ ถูกตัด 1 แต้ม (แต่หากใช้แล้วเป็นผลให้

เกิดอันตรายต่อการจราจรจะเป็น 2 แต้ม)

- ขับรถแทรก ถูกตัด 1 แต้ม

- ไม่ให้สัญญาณไฟเลี้ยว ถูกตัด 1 แต้ม

(2.1.2) กรณีขับรถเร็วเกินกำหนดนั้น จะแบ่งเป็นช่วงความเร็วไว้ เช่น

- ขับรถเกินกำหนดไม่ถึง 20 กิโลเมตร/ชั่วโมง ถูกตัด 1 แต้ม

- ขับรถเกินกว่า 20 กิโลเมตร/ชั่วโมง แต่ไม่ถึง 25 กิโลเมตร/ชั่วโมง ถูกตัด 2 แต้ม

- ขับรถเกิน 25 กิโลเมตร/ชั่วโมง ถูกตัด 12 แต้ม

¹⁰ กระทรวงคมนาคม. (2562). รายงานการศึกษาทางด้านความปลอดภัยทางถนนชุดที่ 3 ณ ประเทศญี่ปุ่น. หน้า 3. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: https://complain.mot.go.th/gis_group/mot-mlit/img/roadsafety-japan3.pdf. [2565, 7 พฤศจิกายน].

¹¹ ฉันทันท์ คุปตานนท์. (2562). ระบบแต้มความผิดในกฎหมายจราจรญี่ปุ่น. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.bangkokbiznews.com/blogs/columnist/122330>. [2566, 10 มกราคม].

ทั้งนี้กรณีข้อข้อในสภาพที่มีปริมาณแอลกอฮอล์ในลมหายใจเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด แแต่้มก็จะเพิ่มขึ้นขึ้นด้วย เช่น กรณีฝ่าฝืนสัญญาณไฟแดงปกติจะถูกตัดแแต่้มความผิด 2 แแต่้ม แต่หากในขณะนั้นมีแอลกอฮอล์ในลมหายใจไม่เกิน 0.15 มิลลิกรัม/ลิตร แแต่้มความผิดที่ถูกตัดจะกลายเป็น 14 แแต่้ม และถ้ามีเกิน 0.15 มิลลิกรัม/ลิตร จะกลายเป็น 25 แแต่้ม

(2.1.3) กรณีแแต่้มความผิดพื้นฐานสำหรับความผิดเฉพาะ เช่น

- ดิ่มแล้วขับ ถูกตัด 35 แแต่้ม
- ขับขี้เป็นเหตุให้มีผู้ได้รับบาดเจ็บ ถูกตัด 42-55 แแต่้ม
- ขับขี้เป็นเหตุให้มีผู้เสียชีวิต ถูกตัด 62 แแต่้ม

(2.1.4) กรณีแแต่้มความผิดเพิ่มเติมกรณีเกิดอุบัติเหตุ เช่น

- มีผู้เสียชีวิต ถูกตัด 20 แแต่้ม
- มีผู้ได้รับบาดเจ็บสาหัส ถูกตัด 13 แแต่้ม
- มีผู้ได้รับบาดเจ็บโดยใช้เวลาในการรักษาน้อยกว่า 15 วัน ถูกตัด 3 แแต่้ม

(2.1.5) กรณีแแต่้มความผิดเพิ่มเติมกรณีชนแล้วหนี ไม่ให้ความช่วยเหลือผู้บาดเจ็บ ถูกตัด 35 แแต่้ม

ทั้งนี้เมื่อผู้ขับขี้กระทำความผิดกฎจราจรในเรื่องใดก็จะได้รับแแต่้มความผิดตามจำนวนที่กำหนดไว้ในกฎหมายเกี่ยวกับการกระทำผิดนั้น ๆ และถูกบวกแแต่้มเพิ่มเติมกรณีมีอุบัติเหตุเกิดขึ้น เช่น ขับรถฝ่าสัญญาณไฟแดงแล้วเกิดอุบัติเหตุเป็นเหตุให้มีผู้ได้รับบาดเจ็บซึ่งต้องใช้เวลาในการรักษามากกว่า 30 วันแต่ไม่ถึง 3 เดือน และถ้าหากหนีไปหลังจากเกิดอุบัติเหตุไม่ช่วยเหลือผู้ได้รับบาดเจ็บจะมีแแต่้มรวมเป็น 46 แแต่้ม

นอกจากนี้เมื่อผู้ขับขี้มีแแต่้มความผิดสะสมถึงระดับที่กำหนดจะถูกพักการใช้ใบขับขี้ชั่วคราวหรือถูกเพิกถอนใบอนุญาตขับขี้แล้วแต่กรณี โดยจะมีระยะเวลาแตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับแแต่้มความผิดสะสมที่มี รวมไปถึงประวัติการถูกเพิกถอนใบอนุญาตขับขี้ด้วย ซึ่งในการดูประวัติแแต่้มสะสม โดยทั่วไปจะดูประวัติย้อนหลัง 3 ปีนับจากวันที่กระทำความผิดครั้งสุดท้าย ทั้งนี้บางกรณีก็อาจไม่นับรวมเข้าไปเป็นแแต่้มสะสม แต่แแต่้มดังกล่าวจะยังถูกบันทึกเป็นแแต่้มประวัติความผิดอยู่ไม่ได้ถูกลบออกไป

อย่างไรก็ตาม นอกจากการตัดแแต่้มแล้ว ประเทศญี่ปุ่นได้มีนโยบายในการสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนเคารพกฎหมาย โดยหากบุคคลใดเป็นผู้ประพฤติปฏิบัติดี ไม่เคยมีประวัติแแต่้มความผิดสะสมหรือไม่เคยเกิดอุบัติเหตุใด ๆ เลยตลอดระยะเวลา 5 ปี ก็จะได้รับใบขับขี้ทองคำ ซึ่งจะได้รับประโยชน์คือสามารถที่จะต่ออายุใบขับขี้ได้สะดวกขึ้น และลดราคาค่าเบี้ยประกันได้อีกด้วย

(2.2) ค่าปรับ

ประเทศญี่ปุ่นได้กำหนดบทลงโทษในกรณีที่ต้องชำระค่าปรับสำหรับการกระทำ ความผิด เช่น

(2.2.1) กรณีขับรถยนต์เกินอัตราความเร็วที่กฎหมายกำหนด

ประเทศญี่ปุ่นได้กำหนดอัตราความเร็วสำหรับถนนในประเทศไว้ 2 แบบ คือ กรณีทางด่วนกำหนดอัตราความเร็วที่ไม่เกิน 100 กิโลเมตรต่อชั่วโมง และ กรณีถนนสายหลัก เช่น ถนนในเมืองต่าง ๆ กำหนดอัตราความเร็วที่ไม่เกิน 60 กิโลเมตรต่อชั่วโมง นอกจากนี้ถ้าเป็น ถนนในเขตชุมชนจะกำหนดอัตราความเร็วสูงสุดที่ 30 กิโลเมตรต่อชั่วโมง เนื่องจากมีความเสี่ยงจะ เกิดอันตรายต่อคนเดินเท้ามากที่สุด อย่างไรก็ตามหากถนนสายใดมีป้ายจำกัดความเร็วไว้ต้องปฏิบัติตามป้ายที่กำหนด โดยค่าปรับกรณีขับรถเร็วกว่าที่กฎหมายกำหนดจะอยู่ที่ 18,000 – 100,000 เยน หรือประมาณ 4,500 – 25,500 บาท¹²

(2.2.2) กรณีเมาแล้วขับ

ประเทศญี่ปุ่นได้ตระหนักถึงภัยอันตรายจากปัญหาผู้ขับขี่ที่ดื่มแอลกอฮอล์ จึงได้มีการแก้กฎหมายในปี พ.ศ. 2550 เพื่อให้มีบทบัญญัติที่เข้มงวดมากขึ้น เพิ่มโทษสำหรับผู้ขับขี่ ที่ดื่มแล้วขับ รวมไปถึงการกำหนดบทลงโทษสำหรับบุคคลอื่นที่มีส่วนรับผิดชอบการกระทำ ของผู้ขับขี่ด้วย โดยมีรายละเอียดดังนี้¹³

1. ในกรณีของผู้ขับขี่

หากขับขี่ยานพาหนะในสภาพที่มีปริมาณแอลกอฮอล์ในร่างกาย โดยมี ระดับแอลกอฮอล์ในลมหายใจเกินกว่า 0.15 มิลลิกรัม/ลิตร หรือไม่เกิน 0.03% ของแอลกอฮอล์ ในเลือด จะ โดนโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 500,000 เยน หรือประมาณ 127,000 บาท แต่หากเมาแล้วขับขี่ยานพาหนะ โดนโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 1,000,000 เยน หรือ ประมาณ 255,000 บาท

2. ในกรณีของผู้ที่ให้ยืมหรือให้ใช้รถ

หากผู้ขับขี่นำจะขับขี่ในสภาพที่มีปริมาณแอลกอฮอล์ในร่างกาย จะ โดนโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 500,000 เยน หรือประมาณ 127,000 บาท แต่ถ้าผู้ขับขี่ เมาแล้วขับ จะ โดนโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 1,000,000 เยน หรือประมาณ 255,000 บาท

¹² My Life My Travels. (2563). *ข้อควรรู้ขับรถเที่ยวญี่ปุ่น*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.mylifemytravels.com>. [2566, 10 มกราคม].

¹³ ฉันทันท์ คุปตานนท์. (2562). *กฎหมายดื่มไม่ขับในญี่ปุ่น*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.bangkokbiznews.com/blogs/columnist/121503>. [2566, 10 มกราคม].

3. กรณีผู้ที่จัดหาเครื่องดัดมัลติแอลกอฮอล์ให้ หรือส่งเสริมให้ผู้ขับขี่ดัดเครื่องดัดมัลติแอลกอฮอล์

หากผู้ขับขี่น่าจะขับขี่ในสภาพที่มีปริมาณแอลกอฮอล์ในร่างกาย จะโดนโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 300,000 เยน หรือประมาณ 76,000 บาท หากเป็นกรณีผู้ขับขี่เมาแล้วขับจะโดนโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 500,000 เยน หรือประมาณ 127,000 บาท

4. ในกรณีผู้ขอโดยสารรถหรือให้वानให้ไปส่งตนเองหรือร่วมนั่งรถไปด้วยนั้น

- กรณีที่รู้ว่าผู้ขับขี่เมา แล้วผู้ขับขี่เมาแล้วขับจะโดนโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 500,000 เยน หรือประมาณ 127,000 บาท แต่ถ้าเป็นกรณีผู้ขับขี่ได้ขับขี่ในสภาพที่มีปริมาณแอลกอฮอล์ในร่างกาย จะโดนโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 300,000 เยน หรือประมาณ 76,000 บาท

- กรณีที่รู้ว่าผู้ขับขี่มีปริมาณแอลกอฮอล์ในร่างกาย และไม่ว่าจะเป็นกรณีผู้ขับขี่เมาแล้วขับหรือน่าจะขับขี่ในสภาพที่มีปริมาณแอลกอฮอล์ในร่างกาย จะโดนโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 300,000 เยน หรือประมาณ 76,000 บาท

ทั้งนี้หากเกิดอุบัติเหตุทำให้มีผู้เสียชีวิต ผู้ขับขี่จะต้องโทษจำคุกสูงสุดไม่เกิน 20 ปี

นอกจากนี้หากผู้กระทำความผิดไม่ชำระค่าปรับภายในระยะเวลาที่กำหนด ก็อาจถูกห้ามใช้รถ

(2.2.3) กรณีไม่หยุดรถให้คนข้ามทางม้าลาย

ประเทศญี่ปุ่นให้ความสำคัญกับคนเดินเท้า โดยหากผู้ขับขี่เจอทางม้าลายต้องหยุดทันที โดย Road Traffic Act 1960 มาตรา 38(1) กำหนดว่าเมื่อเข้าใกล้ทางม้าลาย หรือทางข้ามสำหรับจักรยาน ยานพาหนะหรือรถรางต้องขับด้วยความเร็วที่จะสามารถหยุดได้ทันที (หรืออยู่ตรงหน้าเส้นหยุดใด ๆ ที่ระบุโดยป้ายถนนหรือเครื่องหมาย) และต้องไม่ทำให้คนหรือจักรยานข้ามถนนไม่ได้ ซึ่งหากบุคคลใดกระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 50,000 เยน หรือประมาณ 14,000 บาท¹⁴

¹⁴ PPTV Online. (2565). *เทียบบทลงโทษแต่ละประเทศ “หากรถไม่หยุดให้คนข้ามทางม้าลาย*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.pptvhd36.com>. [2566, 10 มกราคม].

1. การเพิกถอนใบอนุญาต¹⁵

ประเทศญี่ปุ่นได้กำหนดให้การขับรถจะต้องได้รับการอนุญาต หรือได้รับใบอนุญาต โดยให้ตำรวจเป็นผู้ดำเนินการ ซึ่งการเพิกถอนใบอนุญาตเป็นการบังคับทางการปกครอง โดยการพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตฉบับมี 2 ประเภท ได้แก่

- การพักใช้เพิกถอนใบอนุญาตเมื่อมีการกระทำความผิดในข้อหาเฉพาะ ซึ่งจะไม่ใช้การตัดแต้ม แต่ใช้ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นประกอบการพิจารณา

- การพักใช้เพิกถอนใบอนุญาตด้วยระบบคะแนน โดยหากเมื่อมีการบันทึกคะแนนจนถึงหลักเกณฑ์ที่จะต้องถูกพักใช้ใบอนุญาตฉบับมี คณะกรรมการความมั่นคงประจำจังหวัดจะเป็นผู้พิจารณาพักใช้ใบอนุญาตฉบับมีของบุคคลที่ต้องถูกพักใช้ใบอนุญาต และบุคคลดังกล่าวจะต้องส่งใบอนุญาตฉบับมีคืนให้กับเจ้าหน้าที่เพื่อเก็บไว้ในช่วงเวลาของการพักใช้การขับรถในระหว่างถูกพักใช้ใบอนุญาตจะเป็นเหตุให้ได้รับโทษเพิ่มเติมจากข้อหาที่กระทำความผิด โดยประเทศญี่ปุ่นถือว่าการขับรถในขณะที่ถูกพักใช้ใบอนุญาต คือ การขับรถโดยไม่มีใบอนุญาต อย่างไรก็ตามประเทศญี่ปุ่นมีการอบรมเพื่อลดระยะเวลาการพักใช้ใบอนุญาตฉบับมี เช่น อบรม 1 วัน ก็จะลดเวลาการพักใช้ลง 1 วัน หรือในการพักใช้ใบอนุญาตฉบับมีที่มีระยะเวลานานจะมีคอร์สการอบรมที่สามารถได้ลดระยะเวลาลงกึ่งหนึ่งได้

สำหรับข้อดีของบทลงโทษตามกฎหมายของประเทศญี่ปุ่น ได้แก่ 1) ป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ 2) เป็นการป้องกัน หรือ กระตุ้นไม่ให้กระทำความผิด และ 3) มีการประเมินการกระทำความผิดอย่างมีมาตรฐานและเท่าเทียมกัน

2) อำนาจหน้าที่ให้เจ้าพนักงานตำรวจจราจร

เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรพบว่ามีผู้กระทำความผิดกฎหมายจราจรขึ้น เจ้าพนักงานตำรวจจะยึดใบอนุญาตฉบับมี และเขียนใบสั่งซึ่งจะมีสามส่วน แยกเป็นส่วนหนึ่งสี่ฟ้า สำหรับตัวผู้กระทำความผิด และใบแจ้งให้ชำระเงินเป็นสี่ขาว ส่วนที่สองสี่เหลืองเป็นสำเนาสำหรับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ใบสั่งจะมีรายละเอียดเกี่ยวกับการกระทำความผิด มาตรการที่กระทำผิด วัน เวลา สถานที่ที่กำหนด ซึ่งเมื่อผู้กระทำความผิดได้รับใบสั่ง จะต้องมาศาลตามวันเวลาที่กำหนดไว้ในใบสั่งเพื่อดำเนินคดี โดยส่วนใหญ่ศาลแขวงที่มีอำนาจพิจารณาจะอยู่บริเวณใกล้เคียงกับสถานีกฎหมายจราจร

¹⁵ กระทรวงคมนาคม. (2562). รายงานการศึกษาฐานด้านความปลอดภัยทางถนนชุดที่ 3 ณ ประเทศญี่ปุ่น. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: https://complain.mot.go.th/gis_group/mot-mlit/img/roadsafety-japan3.pdf. [2565, 7 พฤศจิกายน].

นอกจากนี้ประเทศญี่ปุ่นยังมีวิธีการยังมีวิธีการพิเศษที่ใช้เฉพาะกับความผิดจราจรที่เรียกว่า Hansoku – kin System หรือการลงโทษทางการเงินแก่การละเมิด (Pecuniary Penalty against Traffic infraction System) สภาพบังคับนี้ไม่ใช่โทษทางอาญา ประเทศญี่ปุ่นได้ใช้วิธีนี้กับการละเมิดกฎหมายจราจรตั้งแต่ปี ค.ศ. 1968 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อลดภาระของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และเพื่อหลีกเลี่ยงการเกิดมลพิษ (Stigma) วิธีการของ Hansoku – kin System คือการให้เจ้าพนักงานออกคำบอกกล่าวเรียกว่า KoKuchi หรือ Tsukoku เป็นใบแจ้งให้ชำระเงินค่าปรับเป็นแผ่นกระดาษสีขาว ผู้กระทำความผิดจะต้องชำระเงินตามจำนวนที่กำหนดไว้ในกฎหมาย โดยสามารถชำระค่าปรับทางธนาคารหรือ ณ ที่ทำการไปรษณีย์ภายในระยะเวลา 8 วัน นับแต่ได้รับใบแจ้งให้ชำระเงิน ซึ่งเจ้าพนักงานตำรวจจะให้มาพร้อมกับใบสั่ง หากผู้กระทำความผิดจัดการชำระเงินภายในระยะเวลาที่กำหนดก็จะไม่ถูกดำเนินคดีอาญา และหากไม่สามารถชำระได้ภายในระยะเวลาดังกล่าว ผู้กระทำความผิดจะต้องไปที่ศูนย์การจราจรประจำอำเภอ เพื่อรับใบแจ้งให้ชำระเงินภายใน 11 วัน ถ้าผู้กระทำความผิดยังไม่ยอมชำระเงินค่าปรับดังกล่าว ก็จะถูกนำตัวไปศาลเพื่อดำเนินการตามกระบวนการวิธีพิจารณาความอาญาต่อไป สำหรับเงินที่ได้จากการที่ผู้กระทำความผิดชำระค่าปรับนั้น จะถูกแบ่งครึ่งระหว่างอำเภอ และจังหวัดเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการทำสัญญาจราจร และสัญญาถนนต่าง ๆ¹⁶

3.2.2 มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายจราจรของสหราชอาณาจักร

สหราชอาณาจักร ชื่อเรียกอย่างเป็นทางการว่า สหราชอาณาจักรบริเตนใหญ่และไอร์แลนด์เหนือ (United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland) โดยสหราชอาณาจักรมีการกำหนดประเภทความผิดเกี่ยวกับกฎหมายจราจรไว้ใน Road Traffic Regulation Act 1984 ซึ่งในกฎหมายฉบับนี้ส่วนใหญ่จะเป็นความผิดที่มีโทษปรับไม่เกิน 5,000 ปอนด์ หรือประมาณ 200,000 บาท และมีโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน ซึ่งอัตราโทษดังกล่าวอยู่ในอำนาจพิจารณาของศาล Magistrate Court เว้นแต่ความผิดบางฐาน เช่น ขับรถในลักษณะอันตรายอันเป็นเหตุให้คนเดินถนนได้รับอันตราย ซึ่งมีโทษจำคุกเกิน 2 ปี และไม่มีเพดานโทษปรับ และความผิดตามกฎหมายจราจรส่วนใหญ่ใน Road Traffic Offenders Act 1988 ได้มีการกำหนดวิธีพิจารณาคดี หรือรูปแบบในการดำเนินคดีจราจรไว้ โดยให้ศาลใช้วิธีพิจารณาคดีแบบรวบรัด สำหรับความผิดตามกฎหมายจราจรที่เกี่ยวกับการจอดรถโดยผิดกฎหมาย โดยทั่วไปแล้วความผิดเกี่ยวกับการจอดรถนั้นผู้ขับจะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของแต่ละท้องที่

¹⁶ สมพจน์ คำแก้ว. (2556). *มาตรการทางกฎหมายในการลงโทษความผิดตามกฎหมายจราจร*. วิทยานิพนธ์หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายอาญาและอาชญาวิทยา, คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. หน้า 41.

กฎหมาย นโยบาย มาตรการที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายจราจรของ สหราชอาณาจักร
 สหราชอาณาจักร กฎหมายจราจรที่ใช้บังคับอยู่คือ พระราชบัญญัติความปลอดภัย
 บนถนน ค.ศ. 1988 (Road Traffic Regulation Act 1988) โดยกฎหมายดังกล่าวได้กำหนดกฎระเบียบ
 ข้อบังคับ และ บทลงโทษสำหรับผู้กระทำความผิด พร้อมทั้งกำหนดอำนาจหน้าที่ให้เจ้าพนักงาน
 ตำรวจจราจร อย่างไรก็ตาม เมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2565 สหราชอาณาจักรได้มีการปฏิรูปกฎหมาย
 โดยเพิ่มบทลงโทษสำหรับข้อหาขับรถคนชนตาม โดยได้กำหนดโทษสูงสุดถึงจำคุกตลอดชีวิต
 จากเดิมที่มีโทษสูงสุด คือจำคุก 14 ปี¹⁷ ภายใต้กฎหมายฉบับปรับปรุงใหม่ ผู้พิพากษาที่มีอำนาจตัดสิน
 ลงโทษจำคุกตลอดชีวิต ในข้อหาขับรถโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นเสียชีวิต ไม่ว่าจะมาจากการขับ
 รถเร็ว แข่งรถ ใช้โทรศัพท์ เมาส์รา หรือใช้สารเสพติด รวมทั้งมีการเพิ่มโทษในข้อหาขับรถชน
 คนบาดเจ็บสาหัสด้วยซึ่งการเปลี่ยนแปลงข้อกฎหมายดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของพระราชบัญญัติ
 ตำรวจ อาชญากรรม บทลงโทษ และศาลยุติธรรม (Police, Crime, Sentencing and Courts Act)¹⁸

1) ใบอนุญาตขับรถและบทลงโทษตามกฎหมาย (The Driver's License System and
 Punishment on The Road Traffic Regulation Act)

(1) ระบบใบอนุญาตขับรถ

ใบอนุญาตขับรถเป็นเอกสารอย่างเป็นทางการที่อนุญาตให้เจ้าของรถใช้ยานยนต์
 บนทางหลวงและถนนสาธารณะอื่น ๆ ได้ ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 92 ของ The Road Traffic
 Regulation Act 1988 โดยสหราชอาณาจักรกำหนดให้บุคคลที่อาศัยอยู่ในสหราชอาณาจักรสามารถ
 สมัครสอบใบอนุญาตขับรถได้จะต้องมีอายุตั้งแต่ 15 ปี 9 เดือนขึ้นไป และสามารถเริ่มสอบได้เมื่อ
 อายุ 16 ปีขึ้นไป และสามารถขับได้เฉพาะรถจักรยานยนต์เท่านั้น ซึ่งจะสามารถขับรถยนต์ได้ต้องมี
 อายุ 17 ปีขึ้นไป¹⁹ สำหรับผู้ขับขี่ที่มีอายุครบ 70 ปี สามารถขอต่ออายุใบอนุญาตได้โดยได้รับ
 อนุญาตจากแพทย์

¹⁷ The Matter. (2565). *อังกฤษเดินหน้าใช้กฎหมายใหม่ ขับรถชนคนตายมีโทษสูงสุดถึงจำคุกตลอดชีวิต*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://thematter.co/brief/178972/178972#:~:text=Posted%20On%2027%20June%202022,%E0%B8%84%E0%B8%B7%E0%B8%AD%20%E0%B8%88%E0%B8%B3%E0%B8%84%E0%B8%B8%E0%B8%81%2014%20%E0%B8%9B%E0%B8%B5>. [2566, 11 มกราคม].

¹⁸ BBC. (2017). *Killer drivers to receive life sentences in law change*. (Online). Available: <https://www.bbc.com/news/uk-41627240>. [2023, November 4].

¹⁹ Chobrod Co., Ltd. (2561). *การสอบใบขับขี่ของประเทศต่างๆ ในโลก*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://chobrod.com/tips-car-care>. [2566, 13 มกราคม].

(2) บทลงโทษตามกฎหมาย

(2.1) ระบบการตัดคะแนน

สหราชอาณาจักรมีการนำระบบตัดคะแนนมาใช้ ซึ่งเป็นโทษที่รุนแรง โดยมีการกำหนดว่า เมื่อคะแนนถูกตัดถึงจุดหนึ่งในเวลาที่กำหนด เช่น หากถูกตัดคะแนนเกิน 12 คะแนนในรอบระยะเวลา 3 ปี จะถูกยึดใบอนุญาตขับรถ หรือถึงขั้นไม่สามารถขับรถได้อีกเลย ทำให้ผู้ขับขี่ในสหราชอาณาจักรมีจิตสำนึกและวินัยในการขับขี่ เพราะไม่ต้องการถูกตัดคะแนนอันจะนำไปสู่การถูกยึดใบอนุญาต²⁰ โดยตัวอย่างการกระทำความผิดที่จะโดยตัดคะแนน²¹ เช่น

(2.1.1) ขับรถเกินกว่าอัตราเร็วที่กฎหมายกำหนดถูกตัดคะแนน 3 คะแนน

(2.1.2) ขับช้าเกินควรและอาจก่อให้เกิดอันตราย ลงโทษตั้งแต่ตกเดือน

จนถึงหัก 9 คะแนน

(2.1.3) ผู้ขับขี่หลับในรถ ในขณะที่มีเมฆ อาจถูกหักถึง 10 คะแนน

(2.1.4) กินอาหาร ดื่มเครื่องดื่ม แต่งหน้า เปลี่ยนแผ่น CD ขณะขับขี่

(2.2) ค่าปรับ

สหราชอาณาจักรได้กำหนดบทลงโทษในกรณีที่ต้องชำระค่าปรับสำหรับการกระทำความผิด เช่น

(2.2.1) กรณีขับรถยนต์เกินอัตราความเร็วที่กฎหมายกำหนด²²

การจำกัดความเร็วบนถนนในสหราชอาณาจักรที่ใช้เพื่อกำหนดความเร็วสูงสุดตามกฎหมาย สำหรับยานพาหนะที่ใช้ถนนสาธารณะในสหราชอาณาจักรเป็นมาตรการหนึ่งที่สามารถควบคุมความเร็วได้ในขีดจำกัดความเร็ว ในแต่ละตำแหน่งจะระบุไว้ในเครื่องหมายจราจรที่ใกล้เคียงหรือการมีแสงไฟที่ถนน เครื่องหมายแสดงขีดจำกัดความเร็วเป็นไมล์ต่อชั่วโมง (mph) หรือใช้สัญลักษณ์ Clearway หรือระดับความเร็วแห่งชาติ (NSL) โดยความเร็วสูงสุดของสหราชอาณาจักรคือ 70 ไมล์ต่อชั่วโมง หรือ 112 กิโลเมตรต่อชั่วโมง โดยจำกัดความเร็วตามถนนต่าง ๆ ดังนี้

²⁰ PPTV Online. (2565). *เทียบบทลงโทษแต่ละประเทศ “หากรถไม่หยุดให้คนข้ามทางม้าลาย*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.pptvhd36.com>. [2566, 10 มกราคม].

²¹ TrendingTalkUK. (2561). *22 กฎจราจรใน UK ที่มักจะทำผิดโดยคิดไม่ถึง*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.trendingtalkuk.com/archives/430>. [2565, 4 พฤศจิกายน].

²² วรวัฒน์ สุขะพิบูลย์. (2560). *มาตรการในการลงโทษผู้กระทำความผิดฐานขับขี่รถยนต์เร็วเกินกว่าอัตราที่กฎหมายกำหนดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522*. วิทยานิพนธ์หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์, คณะนิติศาสตร์ปริทัศน์ พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. หน้า 385.

1. ถนนมอเตอร์เวย์ ไม่เกิน 70 ไมล์ต่อชั่วโมง หรือ 112 กิโลเมตรต่อชั่วโมง
2. ถนนเส้นคู่ขนาน ไม่เกิน 60 ไมล์ต่อชั่วโมง หรือ 96 กิโลเมตรต่อชั่วโมง
3. ถนนสายเดียว ไม่เกิน 30 ไมล์ต่อชั่วโมง หรือ 48 กิโลเมตรต่อชั่วโมง
4. ถนนในพื้นที่ที่มีการจำกัดความเร็วโดยแสงไฟที่ถนน

โดยสหราชอาณาจักรได้กำหนดอัตราโทษสำหรับการฝ่าฝืนความเร็วตามที่จำกัด²³ ดังนี้

1. ขับเร็วเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดตั้งแต่ 1 - 15 ไมล์ต่อชั่วโมง หรือ 1 - 24 กิโลเมตรต่อชั่วโมง อัตราโทษปรับคือ 100 ปอนด์ หรือ 118 ยูโร หรือประมาณ 4,000 บาท พร้อมทั้งตัดแต้ม 3 แต้ม

2. ขับเร็วเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดตั้งแต่ 16-25 ไมล์ต่อชั่วโมง หรือ 25 - 41 กิโลเมตรต่อชั่วโมง อัตราโทษปรับคือ 100 - 1,000 ปอนด์ หรือ 118 - 1176 ยูโร หรือประมาณ 4,000 - 40,000 บาท พร้อมทั้งตัดแต้ม 4 แต้ม

3. ขับเร็วเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดตั้งแต่ 26 - 30 ไมล์ต่อชั่วโมง หรือ 42 - 48 กิโลเมตรต่อชั่วโมง อัตราโทษปรับคือ 100 - 1,000 ปอนด์ หรือ 118 - 1173 ยูโร หรือประมาณ 4,000 - 40,000 บาท พร้อมทั้งตัดแต้ม 5 - 6 แต้ม

4. ขับเร็วเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดตั้งแต่ 30 ไมล์ต่อชั่วโมงขึ้นไป หรือเกินกว่า 48 กิโลเมตรต่อชั่วโมง อัตราโทษปรับคือ 100 - 2,500 ปอนด์ หรือ 128 - 2932 ยูโร หรือประมาณ 4,000 - 105,000 บาท พร้อมทั้งตัดแต้ม พร้อมทั้งเพิกถอนใบอนุญาต 1 เดือน - 1 ปี

ทั้งนี้อัตรารค่าปรับมีความแตกต่างกัน โดยอัตรารค่าปรับขั้นต่ำจะกำหนดที่ 100 ปอนด์ หรือประมาณ 4,000 บาท อย่างไรก็ตามถ้าคดีขึ้นสู่ศาลอัตรารค่าปรับสูงสุดจะไม่เกิน 1,000 ปอนด์ หรือประมาณ 40,000 บาท ยกเว้นกระทำความผิดบนถนนมอเตอร์เวย์ ซึ่งกำหนดอัตราโทษสูงสุดอยู่ที่ 2,500 ปอนด์ หรือประมาณ 105,000 บาท

นอกจากนี้หากถูกหมายเรียกจากศาลผู้กระทำความผิดจะถูกห้ามขับรถเป็นเวลา 7 - 56 วัน โดยจะพิจารณาการกำหนดโทษจากปัจจัยต่าง ๆ เช่น ช่วงเวลาของวัน ประเภทของถนน และสภาพถนน สภาพอากาศ

²³ speedingeurope. (2023). *Ultimate information on European speed and traffic violations*. (Online). Available: <http://speedingeurope.com/united-kingdom/>. [2023, January 14].

(2.2.2) กรณีเมาแล้วขับ

สหราชอาณาจักรถือเป็นประเทศแรก ๆ ที่เริ่มมีการตั้งจุดตรวจวิมถนน เพื่อตรวจวัดระดับ แอลกอฮอล์ในเลือด ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1967 โดย The Road Traffic Regulation Act 1988 ได้กำหนดระดับแอลกอฮอล์ของผู้ขับขี่และบทลงโทษไว้ดังนี้²⁴

1. ประเภทของการตรวจวัด

- การตรวจวัดจากลมหายใจ ปริมาณแอลกอฮอล์ที่กฎหมายกำหนด คือ 35 ไมโครกรัม/100 มิลลิลิตร หรือ 0.035 กรัม/100 มิลลิลิตร
- การตรวจวัดจากเลือด ปริมาณแอลกอฮอล์ที่กฎหมายกำหนด คือ 80 ไมโครกรัม/100 มิลลิลิตร หรือ 0.08 กรัม/100 มิลลิลิตร
- การตรวจวัดจากปัสสาวะ ปริมาณแอลกอฮอล์ที่กฎหมายกำหนด คือ 107 ไมโครกรัม/100 มิลลิลิตร หรือ 0.107 กรัม/100 มิลลิลิตร

2. บทลงโทษกรณีเมาแล้วขับ

- ระดับแอลกอฮอล์ต่ำกว่า 0.08 กรัม/100 มิลลิลิตร ตัดคะแนน 3-11 คะแนน พักใช้ใบอนุญาตขับขี่ 12 เดือน สำหรับค่าปรับขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของศาล
- ระดับแอลกอฮอล์ 0.08 – 0.137 กรัม/100 มิลลิลิตร ตัดคะแนน 3-11 คะแนน ปรับ 150 ปอนด์ หรือประมาณ 6,200 บาท – 150% ของรายได้ต่อสัปดาห์ พักใช้ใบอนุญาตขับขี่ 12 -16 เดือน พร้อมทั้งเข้ารับการบำบัด 4.5 เดือน
- ระดับแอลกอฮอล์ 0.138 – 0.206 กรัม/100 มิลลิลิตร ตัดคะแนน 3-11 คะแนน ปรับ 150 ปอนด์ หรือประมาณ 6,200 บาท – 150% ของรายได้ต่อสัปดาห์ พักใช้ใบอนุญาตขับขี่ 17 -22 เดือน พร้อมทั้งเข้ารับการบำบัด 6 เดือน
- ระดับแอลกอฮอล์ 0.207 – 0.275 กรัม/100 มิลลิลิตร ตัดคะแนน 3-11 คะแนน ปรับ 5,000 ปอนด์ หรือประมาณ 210,000 บาท พักใช้ใบอนุญาตขับขี่ 23 - 28 เดือน พร้อมทั้งเข้ารับการบำบัด 7.5 เดือน และบริการสังคม
- ระดับแอลกอฮอล์สูงกว่า 0.275 กรัม/100 มิลลิลิตร ตัดคะแนน 3-11 คะแนน ปรับ 5,000 ปอนด์ หรือประมาณ 210,000 บาท พักใช้ใบอนุญาตขับขี่ 29 - 36 เดือน พร้อมทั้งเข้ารับการบำบัด 9 เดือนและบริการสังคม

²⁴ ไวพจน์ ภูลาชัย, พันตำรวจตรี. (2555). *โครงการการบังคับใช้กฎหมายกรณีเมาแล้วขับในประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกา เกาหลีใต้ เวียดนาม สิงคโปร์ และไทย*. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ. หน้า 9-11.

โดยทั่วไปแล้วศาลของสหราชอาณาจักรจะลงโทษด้วยการปรับระหว่าง 400 – 450 ปอนด์ (ประมาณ 20,000 – 22,500 บาท) และพักใช้ใบอนุญาตขับขี่เป็นเวลาอย่างน้อย 1 ปี อย่างไรก็ตามหากผู้ขับขี่ที่เมาแล้วขับก่อให้เกิดอุบัติเหตุและมีคนเสียชีวิต จะต้องโทษจำคุกไม่เกิน 14 ปี นอกจากนี้หากมีการกระทำความผิดซ้ำภายในระยะเวลา 10 ปี หรือมีระดับแอลกอฮอล์สูงกว่าที่ กฎหมายกำหนด 2.5 เท่า จะถือว่าเป็นผู้กระทำความผิดที่มีความเสี่ยงสูง จะถูกพักใช้ใบอนุญาตขับขี่อย่างน้อย 3 ปีและหากต้องการขับขี่ยานพาหนะอีกหลังจากพ้นกำหนด จะต้องได้รับการรับรองจากแพทย์ก่อนว่าไม่มีปัญหาเกี่ยวกับแอลกอฮอล์ นอกจากนี้หากผู้ขับขี่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุและมีผู้เสียชีวิตจะต้องโทษจำคุกไม่เกิน 14 ปี ค่าปรับไม่มีจำกัดจำนวนเงิน ตัดคะแนน 3-11 คะแนน และเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่เป็น ระยะเวลาอย่างน้อย 2 ปี

3. กรณีไม่หยุดรถให้คนข้ามทางม้าลาย

ผู้ขับขี่ไม่ให้ทางแก่ผู้ที่พยายามจะข้ามทางม้าลายนั้น ภายใต้กฎหมายสหราชอาณาจักร Road Traffic Regulation Act 1984 อาจต้องเสียค่าปรับ 100 ปอนด์ หรือประมาณ 4,000 บาท และถูกตัดคะแนนใบขับขี่ 3 คะแนน²⁵ นอกจากนี้ผู้ขับขี่ต้องระวังคนที่รอข้ามถนน และให้ทางเมื่อมีคนเคลื่อนเข้าสู่เขตทางข้าม รวมถึงแม้ว่าคนข้ามทางม้าลายจะเดินผ่านเลนของไปแล้ว ก็ยังต้องรอให้พวกเขาข้ามถนนทั้งเส้นไปได้ก่อนจึงจะเคลื่อนรถได้

(2.3) การเพิกถอนใบอนุญาต

ในสหราชอาณาจักรเมื่อผู้กระทำความผิดถูกตัดคะแนน 12 คะแนน ภายในระยะเวลา 3 ปี อาจถูกเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่ และหากเป็นผู้ขับขี่ที่ยังผ่านการทดสอบการขับขี่ไม่เกิน 2 ปี (ผู้ขับขี่ใหม่) ถ้าถูกตัดคะแนนครบ 6 คะแนนจะถูกเพิกถอนใบอนุญาต

2) อำนาจหน้าที่ให้เจ้าพนักงานตำรวจจราจร

เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรพบว่ามีกรกระทำผิดกฎหมายจราจรขึ้น เจ้าหน้าที่ตำรวจหรือเจ้าพนักงานจราจรจะออกไปสั่งติดไว้ที่ยานพาหนะของผู้กระทำความผิด ซึ่งในใบสั่งนั้นจะระบุถึงฐานความผิด จำนวนเงินค่าปรับ ระยะเวลาที่ผู้กระทำความผิดสามารถที่จะชำระค่าปรับ และสถานที่ที่ผู้กระทำความผิดสามารถชำระค่าปรับ และหากผู้กระทำความผิดสามารถที่จะชำระค่าปรับภายในเวลาที่กำหนดค่าปรับที่ผู้กระทำความผิดจะต้องชำระจะลดลง ร้อยละ 50 แต่หากผู้กระทำความผิดไม่ชำระค่าปรับภายในเวลาที่กำหนดแล้ว เจ้าหน้าที่ตำรวจหรือเจ้าพนักงานจราจรก็มีหนังสือแจ้งเตือน และหากผู้กระทำความผิดยังไม่ชำระค่าปรับภายในกำหนดเวลาที่ระบุไว้ในหนังสือแจ้งเตือน จำนวนเงินค่าปรับที่ผู้กระทำความผิดจะต้องชำระจะเพิ่มขึ้น ร้อยละ 50 ในกรณีนี้

²⁵ PPTV Online. (2565). *เทียบบทลงโทษแต่ละประเทศ “หากรถไม่หยุดให้คนข้ามทางม้าลาย*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.pptvhd36.com>. [2566, 10 มกราคม].

หากผู้กระทำความผิดไม่ชำระค่าปรับก็จะถูกดำเนินคดีและอาจถูกจำคุกได้ แต่ถ้าหากผู้กระทำความผิดเห็นว่าตนไม่ได้กระทำความผิดตามที่กำหนดไว้ในใบสั่งแล้ว ผู้กระทำความผิดก็สามารถกรอกข้อความลงในช่องที่กำหนดไว้ในใบสั่งว่าประสงค์ที่จะต่อสู้คดี แล้วส่งกลับไปยังที่อยู่ที่ระบุไว้ในใบสั่ง จากนั้นก็รอหมายเรียกให้ไปศาลต่อไป

3.2.3 มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายจราจรของราชอาณาจักรสวีเดน

ราชอาณาจักรสวีเดนเป็นประเทศที่อยู่ในแถบสแกนดิเนเวีย ซึ่งเป็นประเทศอันดับต้น ๆ ของโลกในเรื่องระบบการศึกษา ความเท่าเทียมกัน สวัสดิการรัฐ และรายได้ต่อหัว²⁶

สำหรับนโยบายความปลอดภัยทางถนน ราชอาณาจักรสวีเดนมีพื้นฐานความคิดว่า “มนุษย์ไม่ได้สมบูรณ์แบบ” (Humans are not perfect) และผู้เดินทาง (ใช้ยานพาหนะหรือเดินเท้า) หลีกเลียงไม่ได้ที่จะทำสิ่งผิดพลาด แต่ธรรมชาติของมนุษย์ที่ย่อมผิดพลาดได้นี้ต้องไม่นำไปสู่การบาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางท้องถนน และเชื่อว่าถ้าอุบัติเหตุเป็นสิ่งที่สามารถเกิดขึ้นได้ มันก็จะเกิดขึ้นแก่ตอนไหนเท่านั้นเอง ดังนั้นจึงสร้างสถานการณ์ที่ปลอดภัยและพฤติกรรมที่มีความรับผิดชอบให้กับผู้ที่เดินทางสัญจรบนท้องถนนเพื่อป้องกันอุบัติเหตุที่จะเกิดขึ้น รวมถึงให้ความสำคัญกับการแบ่งส่วนความรับผิดชอบด้านความปลอดภัยทางถนน ระหว่างผู้ออกแบบระบบความปลอดภัยทางถนนต้องพัฒนาออกแบบและบำรุงรักษา กับผู้ใช้งานระบบความปลอดภัยต้องมีจิตสำนึก ปฏิบัติตามและเคารพกฎจราจร อีกทั้งพัฒนาเทคโนโลยียานยนต์ที่ช่วยลดแรงปะทะรุนแรงเวลาเกิดอุบัติเหตุ เพื่อให้มั่นใจว่าเมื่อมีความผิดพลาดเกิดอุบัติเหตุขึ้นจะไม่นำไปสู่การเสียชีวิตและบาดเจ็บรุนแรง²⁷

อย่างไรก็ตาม ราชอาณาจักรสวีเดนได้ออกนโยบายความปลอดภัยทางถนน vision zero โดยในปี ค.ศ. 2050 ราชอาณาจักรสวีเดนจะไม่มีผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุบนท้องถนน โดยทางราชอาณาจักรสวีเดนได้ดำเนินโครงการ Vision Zero ตั้งแต่ปี 1997 โดยได้ดำเนินการออกแบบถนนเพื่อความปลอดภัยของคน ทั้งคนขับและคนที่เดินถนน มากกว่าความสะดวกสบายในการขับขี่ รวมไปถึงการสร้างสิ่งแวดลอมที่จูงใจให้คนขับรถอย่างปลอดภัย มากกว่าการบังคับใช้กฎหมาย โดยได้ดำเนินการ ดังนี้²⁸

²⁶ ลงทุนแมน. (2562). *สวีเดน ประเทศที่เป็นอันดับต้นๆ ของโลกในทุกด้าน*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.longtunman.com/17168>. [2566, 12 กุมภาพันธ์].

²⁷ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.). (2565). *นโยบายความปลอดภัยทางถนน vision zero สวีเดน เนเธอร์แลนด์ และ สหรัฐอเมริกา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.). หน้า 1.

²⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน.

1) ลดจำนวนแยก เพิ่มจำนวนวงเวียน

การใช้วงเวียนช่วยลดอุบัติเหตุได้มากกว่าเพราะคนจะต้องลดความเร็วเวลาเลี้ยวเป็นวงกลม และหลีกเลี่ยงจังหวะชนกันที่จุดตัดของสองเลนอีกด้วย

2) ตัดถนน 2+1 เลน แทน 4 เลน

การตัดถนนของสวีเดน เน้นที่ความปลอดภัย มากกว่าความสะดวกสบายของคนขับ การมีเพียง 3 เลน และเลนกลางมีหน้าที่ให้คนที่ขับรถในเลนซ้ายและขวา เบี่ยงออกเพื่อแซงรถคันข้างหน้า ซึ่งถนน 4 เลน มีความกว้างมาก และทำให้คนอยากขับเร็ว แต่พอเหลือสามเลน คนขับรถเบี่ยงเลนเพื่อแซงได้ยากขึ้น คนเลยขับรถช้าลงและระวังมากขึ้นในตัว

3) เพิ่มจำนวนลูกระนาดให้มากขึ้นในเขตเมือง จูงใจให้คนขับแค่ 30 กม./ชม.

4) อัฟเกรดทางม้าลาย

มีการติดตั้งไฟกระพริบ และ ลูกระนาดบริเวณใกล้ ๆ ทางม้าลาย 12,600 จุด เป็นการเตือนให้คนขับรถว่าจะมีคนข้ามถนนข้างหน้า อีกทั้งลูกระนาดยังช่วยลดความเร็วของรถอีกด้วย นอกจากนี้ ด้วยการจำกัดความเร็วรถในเขตเมือง ทำให้รถสามารถชะลอและหยุดที่ทางม้าลายได้อย่างง่ายดาย ดังนั้นเวลาที่ผู้ขับขี่ยานพาหนะเห็นคนเดินถนนยืนเตรียมข้ามทางม้าลาย เจ้าของรถก็สามารถหยุดและให้คนข้ามได้ทันที ไม่ต้องรอสัญญาณไฟ

5) ห้ามรถเลี้ยวโดยเด็ดขาดที่ทางม้าลาย

6) ติดตั้งกล้องตรวจจับความเร็วจำนวนมาก

แทนที่จะตั้งด่านตรวจ เพื่อจับคนขับรถเร็วเกินกำหนดมาลงโทษ ราชอาณาจักรสวีเดน เพิ่มจำนวนกล้องตรวจจับความเร็ว ที่ติดตั้งเป็นแนวยาวต่อเนื่องตามถนน ทั้งในเขตเมืองและทางหลวงต่างจังหวัด ทำให้สวีเดนเป็นประเทศที่มีกล้องตรวจจับความเร็วต่อพื้นที่ถนนมากที่สุดในโลก ซึ่งกล้องเหล่านี้เอาไว้เตือนใจผู้ขับขี่ว่าจุดนี้คือเขตสำคัญอย่าขับเร็ว

7) ระบบขนส่งมวลชนที่มีประสิทธิภาพ

8) เลนจักรยานที่ปลอดภัย

9) นโยบายป้องกันการเมาแล้วขับที่ครอบคลุม

นอกจากเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ไม่เกิน 3% เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ชนิดอื่น ๆ จะวางขายได้เฉพาะในร้านที่รัฐบาลอนุญาต และร้านเหล่านั้นไม่เปิดตอนกลางคืน (ยกเว้นแต่จะไปดื่มที่บาร์)

กฎหมาย นโยบาย มาตรการที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายจราจรของราชอาณาจักรสวีเดน

ราชอาณาจักรสวีเดน ยานยนต์ที่นำออกมาวิ่ง จะต้องอยู่ในสภาพที่มีความปลอดภัยในการจราจร ต่อผู้ใช้ และต่อสิ่งแวดล้อม ตามที่มีกำหนดไว้ในกฎหมายยานยนต์ (Fordonslagen)

พระราชบัญญัติยานยนต์ (Fordonsförordningen) พระราชบัญญัติความผิดจราจรทางบก และระเบียบข้อบังคับอื่น ๆ เช่น เรื่องก๊าซจากท่อไอเสีย ที่จะต้องมีการติดเครื่องกรองไอเสีย (Katalytisk avgasrening) เป็นต้น โดยราชอาณาจักรสวีเดนได้กำหนดกฎระเบียบ ข้อบังคับ และบทลงโทษสำหรับผู้กระทำความผิด พร้อมทั้งกำหนดอำนาจหน้าที่ให้เจ้าพนักงานตำรวจจราจร ดังนี้

1) ใบอนุญาตขับรถและบทลงโทษตามกฎหมาย

(1) ระบบใบอนุญาตขับรถ

การขับขี่ยานยนต์ในราชอาณาจักรสวีเดน ผู้ขับจะต้องมีใบอนุญาตขับขี่ตรงตามประเภทของยานยนต์ ใบอนุญาตขับขี่ยานยนต์แบบธรรมดาทั่วไปเรียกว่า “ใบอนุญาตขับรถยนต์ หรือใบขับขี่ (Körkort)” แต่ใบอนุญาตที่ใช้เพื่อขับรถแทรกเตอร์รถสี่ล้อสี่ล้อหิมะ และ รถเอทีวี (ATV ย่อจาก All-Terrain Vehicle) จะเรียกว่า “ใบอนุญาตขับ (förarbevis)”²⁹

การขับรถสี่ล้อสี่ล้อหิมะ รถเอทีวี ผู้ขับต้องมีอายุ 16 ปีขึ้นไป และต้องมีใบอนุญาตขับรถสี่ล้อสี่ล้อหิมะ และรถเอทีวี สำหรับใบขับขี่ทั่วไป และใบอนุญาตขับรถแทรกเตอร์ที่ได้ก่อนวันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 2000 มีสิทธิที่จะใช้กับรถสี่ล้อสี่ล้อหิมะ และ รถเอทีวี ด้วย แม้ว่าจะเป็นใบขับขี่ที่เคยถูกยึดมาแล้วก็ตาม³⁰

รถจักรยานยนต์ระดับ 2 ไม่จำเป็นต้องมีใบขับขี่ หรือใบอนุญาตขับ (Förarbevis) ถ้าผู้นั้นมีอายุครบ 15 ปีก่อนวันที่ 1 ตุลาคม ค.ศ. 2009 แต่ถ้ามีอายุครบ 15 ปีหลังจาก วันที่ 30 กันยายน ค.ศ. 2009 จำเป็นต้องมีใบอนุญาตขับรถจักรยานยนต์ระดับ 2 หรือใบขับขี่รถยนต์ส่วนบุคคล หรือใบขับขี่สำหรับรถแทรกเตอร์ด้วย

การขับรถแทรกเตอร์หรือเครื่องจักรที่ใช้เครื่องยนต์ระดับ 2 บนท้องถนนจะต้องมีใบขับขี่รถยนต์ส่วนบุคคล หรือใบขับขี่รถแทรกเตอร์

ใบขับขี่รถแทรกเตอร์ จะออกให้สำหรับผู้ที่มีอายุครบ 16 ปี (หรือ 15 ปี ถ้ามีเหตุผลพิเศษ)

ใบขับขี่ และใบอนุญาตขับมีอายุ 10 ปี ก่อนวันหมดอายุประมาณสองถึงสามเดือน คณะกรรมการขนส่ง (Transportstyrelsen) จะส่งเอกสารเพื่อใช้ในการออกใบขับขี่ใบใหม่ มาให้เจ้าของ โดยไม่ต้องมีการสอบใหม่ และถ้าเจ้าของใบขับขี่ไม่ปฏิบัติตามวิธีการที่กำหนดไว้ใบขับขี่นั้นก็จะหมดอายุไปโดยปริยาย³¹

²⁹ ธนรัตน์ ธนพุทธิ. (2555). *คู่มือคนไทยในสวีเดน* พิมพ์ครั้งที่ 1. สถาบันเอกอัครราชทูต ณ กรุงสตอกโฮล์ม. หน้า. 146

³⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 147.

³¹ ธนรัตน์ ธนพุทธิ. อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 29. หน้า 149.

(2) บทลงโทษตามกฎหมาย

(2.1) ค่าปรับ

(2.1.1) กรณีขับรถยนต์เกินอัตราความเร็วที่กฎหมายกำหนด

ราชอาณาจักรสวีเดนจำกัดความเร็วไม่เกิน 120 กิโลเมตรต่อชั่วโมง พร้อมทั้งผู้ขับขี่ควรปรับความเร็วให้เหมาะสมกับสภาพอากาศและสภาพถนนอยู่เสมอการลงโทษสำหรับการขับรถเร็วเกินกำหนดนั้นมีโทษปรับ และผู้ที่ถูกจับได้ว่าขับรถเร็วยังเสี่ยงที่จะถูกถอนใบอนุญาตขับรถนานถึง 36 เดือน

(2.1.2) กรณีเมาแล้วขับ

ราชอาณาจักรสวีเดนได้สร้างทัศนคติแก่ผู้ขับขี่ให้ไม่ขับรถเมื่อดื่มแอลกอฮอล์ โดยได้กำหนดขีดจำกัดความเข้มข้นของแอลกอฮอล์ในเลือดตามกฎหมาย (BAC) ไว้ที่ 0.02 มิลลิกรัมต่อลิตรขึ้นไป หรือ มีปริมาณความเข้มข้นของแอลกอฮอล์ที่ 0.10 มิลลิกรัมต่อลิตรในอากาศที่หายใจ ซึ่งถ้าบุคคลใดขับขี่ยานพาหนะขณะอยู่ภายใต้ฤทธิ์แอลกอฮอล์ถือเป็นอาชญากรรม โดยไม่คำนึงว่าผู้ขับขี่มีส่วนร่วมในอุบัติเหตุหรือไม่ ซึ่งส่งผลให้ราชอาณาจักรสวีเดนมีอัตราการใช้แอลกอฮอล์ในทางที่ผิดและเมาแล้วขับต่ำที่สุดในยุโรป นอกจากนี้กฎหมายไม่ได้กำหนดค่าปรับในกรณีกระทำความผิดฐานเมาแล้วขับไว้แต่สามารถให้ผู้กระทำความผิดจ่ายค่าปรับได้ตามความเหมาะสมของฐานะทางการเงินของผู้กระทำความผิด และมีโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน แต่ถ้าผู้กระทำความผิดมีปริมาณความเข้มข้นของแอลกอฮอล์ที่ 0.50 มิลลิกรัมต่อลิตรในอากาศที่หายใจ หรือ มีความเข้มข้นของแอลกอฮอล์ในเลือด 0.10 มิลลิกรัมต่อลิตร ผู้ขับขี่สามารถถูกตัดสิทธิจำคุกไม่เกิน 2 ปี³²

นอกจากนี้ ผู้ที่ต้องโทษสถานหนัก ในข้อหาขับรถในขณะเมาสุราถ้าต้องการใบขับขี่ใหม่ ในตอนทำเรื่องยื่นขอ “ใบอนุญาตทำใบขับขี่” จะต้องแนบความเห็นของแพทย์ที่ยืนยันว่าผู้ยื่นขอได้เลิกสุราแล้วมาด้วย³³

(2.2) การเพิกถอนใบอนุญาต³⁴

ใบขับขี่ และใบอนุญาตขับ เป็นหลักฐานที่แสดงถึงความเหมาะสมที่จะเป็นผู้ใช้ยานยนต์ ดังนั้นจะถูกเรียกคืนทันทีเมื่อความเหมาะสมนั้นได้หมดสิ้นไป ซึ่งสาเหตุโดยทั่วไปคือ การทำผิดกฎหมายการจราจร (Trafikbrott) เช่น ขับรถในขณะเมาสุรา ทำผิดแล้วหลบหนี ขับรถ

³² The Swedish Road Traffic Offences Act (1951: 649) Section 4 and Section 4a.

³³ ธนรัตน์ ธนพุทธิ. อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 29. หน้า 150.

³⁴ ธนรัตน์ ธนพุทธิ. อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 29. หน้า 149.

ฝ่าฝืนสัญญาณไฟแดง มีโรคร้ายแรง หรือเหตุผลทางด้านการแพทย์ก็อาจเป็นสาเหตุ ให้มีการเรียกคืนได้

คณะกรรมการขนส่งเป็นหน่วยงานที่จะมีมติในการเรียกคืน และเป็นมติที่สามารถอุทธรณ์ได้ต่อศาลปกครอง มติของคณะกรรมการขนส่ง จะมีการระบุกำหนดเวลาการยึดใบขับขี่เอาไว้ด้วย ซึ่งต่ำสุดจะไม่ต่ำกว่า 1 เดือน และสูงสุดห้ามเกิน 3 ปี ระยะเวลานี้ หมายถึงการห้ามขับรถที่ต้องมีใบอนุญาต

การที่จะได้ใบขับขี่ใหม่หลังจากการถูกยึดไปแล้ว จะต้องมีการยื่นคำร้อง แต่ถัระยะเวลาที่ถูกยึดนั้นนานกว่า 12 เดือน ก็จะต้องทำเรื่องขอ “ใบอนุญาตขอทำใบขับขี่” ใหม่ และทำการสอบใหม่ด้วย

2) อำนาจหน้าที่ให้เจ้าพนักงานตำรวจจราจร

ตำรวจจราจรของราชอาณาจักรสวีเดนมีหน้าที่ป้องกัน และตรวจจับอาชญากรรมที่เกิดขึ้นบนท้องถนน โดยมีหลักว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจทุกคนที่ปฏิบัติหน้าที่ได้รับมอบหมายให้รักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยบนท้องถนน โดยยึดถือคติว่าไม่ควรมีใครเสียชีวิตหรือได้รับบาดเจ็บสาหัสจากการจราจร ซึ่งสอดคล้องกับนโยบาย Vision Zero ของราชอาณาจักรสวีเดน โดยตำรวจจราจรต้องดำเนินการด้วยความรวดเร็ว และ ความสุขุมรอบคอบ โดยวิธีการที่จะช่วยให้บรรลุเป้าหมายของ Vision Zero คือการตรวจสอบว่าผู้ขับขี่ปฏิบัติตามขีดจำกัดความเร็วด้วยเครื่องมือเลเซอร์และมาตรวัดความเร็วเฉลี่ย³⁵ เพื่อลดจำนวนผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บในการจราจร และเพิ่มความปลอดภัยในสังคม³⁶

3.3 มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายจราจรของประเทศไทย

3.3.1 องค์กรภายในประเทศที่มีความเกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนในการแก้ปัญหาจราจร³⁷

1) สำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักนายกรัฐมนตรี มีหน่วยงานซึ่งเรียกว่า คณะกรรมการจัดการระบบการจราจรทางบก (คจร.) มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ภารกิจในการเสนอนโยบายและแผนหลักการจัดการระบบจราจรทางบกต่อคณะรัฐมนตรี พิจารณาเห็นชอบแผนงาน โครงการกำหนดมาตรฐานและมาตรการ

³⁵ Polisen. (2023). *Trafik – polisens arbete*. (Online). Available: <https://polisen.se/trafik-polisens-arbete>. [2023, February 18].

³⁶ Polisen. (2023). *Trafik – polisens arbete*. (Online). Available: <https://polisen.se/trafik-polisens-arbete>. [2023, February 18].

³⁷ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. อ่างแล้ว เชนงอรรถที่ 1. หน้า 4-6.

เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาราจรปรับปรุงกฎหมายที่มีผลต่อระบบการจราจรให้เหมาะสม เร่งรัดและประสานการปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปตามมาตรการนโยบายและแผนงานที่กำหนด

2) กระทรวงคมนาคม

กระทรวงคมนาคม เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ยกระดับการให้บริการประชาชน พัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานและคมนาคมขนส่ง ให้มีความคุ้มค่าและทั่วถึงทำให้ระบบคมนาคมขนส่งมีความปลอดภัยมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและส่งเสริมคุณภาพชีวิต ประสานและเชื่อมโยงโครงข่ายระบบขนส่งมวลชน ระบบขนส่งสาธารณะทั้งคนและสินค้าและขยายโอกาสการเดินทางสัญจรอย่างเสมอภาคโดยทั่วถึงกัน มีหน่วยงานในสังกัดที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมการขนส่งทางบก กรมทางหลวง กรมทางหลวงชนบท

3) กรมการขนส่งทางบก

กรมการขนส่งทางบก มีภารกิจเกี่ยวกับการจัดระบบ การจัดระเบียบการขนส่งทางบก โดยการกำกับ ดูแล ตรวจสอบ ควบคุม ให้มีการปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประสานและวางแผน ให้มีการเชื่อมต่อกับระบบการขนส่งอื่น ๆ เพื่อให้ระบบการขนส่งทางบกเกิดความคล่องตัว สะดวก รวดเร็ว ทั่วถึง และปลอดภัย โดยให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก กฎหมายว่าด้วยรถยนต์ กฎหมายว่าด้วยล้อเลื่อน และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

(2) ดำเนินการแก้ไข ป้องกัน และส่งเสริมสวัสดิภาพการขนส่งทางบก

(3) ส่งเสริม และพัฒนาเครือข่ายระบบการขนส่งทางบก

(4) ดำเนินการจัดระเบียบการขนส่งทางบก

(5) ร่วมมือและประสานงานกับองค์กรและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ทั้งในประเทศ และต่างประเทศในด้านการขนส่งทางบก และในส่วนที่เกี่ยวกับอนุสัญญาและความตกลงระหว่างประเทศ

4) กรมทางหลวง

กรมทางหลวง เป็นหน่วยงานภายใต้สังกัดกระทรวงคมนาคม มีหน้าที่ควบคุมและดำเนินการก่อสร้าง บำรุงและบำรุงรักษา ทางหลวง ทางหลวงพิเศษ ทางหลวงแผ่นดิน และทางหลวงสัมปทาน เพื่ออำนวยความสะดวก รวดเร็วและปลอดภัยในทางหลวงทั่วประเทศ เอื้อประโยชน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การปกครอง ความมั่นคง และการป้องกันประเทศ หน่วยงานในสังกัด ได้แก่ สำนักสำรวจและออกแบบ แขวงทางหลวงตามพื้นที่ต่าง ๆ

5) กรมทางหลวงชนบท

กรมทางหลวงชนบท เป็นส่วนราชการระดับกรม สังกัดกระทรวงคมนาคม โดยบุคลากรโอนภารกิจจากกรมโยธาธิการ และกรมการเร่ร่อนพัฒนาชนบท มีหน้าที่ในการพัฒนา และยกระดับมาตรฐานทางหลวงชนบท เพื่อสนับสนุนการคมนาคมขนส่ง การท่องเที่ยว การพัฒนา ชายแดน การพัฒนาเมืองอย่างบูรณาการและยั่งยืน แก้ไขปัญหาจราจรโดยสร้างทางเชื่อม (Missing Link) ทางเลี่ยง (By-pass) และทางลัด (Shortcut) รวมทั้งเป็นพี่เลี้ยงด้านการพัฒนา ทางหลวงท้องถิ่นให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

6) คณะกรรมการศูนย์อำนวยความสะดวกทางถนน (คปถ.)

7) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) เป็นหน่วยงานของรัฐ อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของนายกรัฐมนตรี มีรายได้จากภาษีสรรพสามิตยาสูบและสุราในอัตรา ร้อยละ 2 ต่อปี ทำหน้าที่จุดประกาย กระตุ้น สนับสนุน และประสานความร่วมมือกับกลุ่มบุคคล องค์กร และ ชุมชนทั่วไป (ภาคี สร้างเสริมสุขภาพ) โดยมุ่งหวังให้คนไทยมีสุขภาพดีครบสี่ด้าน การจิต ปัญญา สังคม เพื่อร่วมสร้างประเทศไทยให้น่าอยู่ โดยไม่จำกัดกรอบวิธีการ และยินดีเปิดรับ แนวทางปฏิบัติการใหม่ ๆ ที่เป็นความคิดสร้างสรรค์สามารถนำไปสู่การขยายค่านิยมและการสร้าง พฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพแก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและกว้างขวาง

8) องค์กรบริหารราชการส่วนท้องถิ่น (อปท.)

องค์กรบริหารราชการส่วนท้องถิ่น (อปท.) ได้แก่ องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์กรบริหารส่วนตำบล ในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ

9) องค์กรบริหารส่วนจังหวัด

องค์กรบริหารส่วนจังหวัดมีหน้าที่พัฒนาจังหวัด ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา สาธารณสุข การอาชีพ สาธารณูปโภคต่าง ๆ เช่น จัดทำโครงการที่เกี่ยวข้องทั้งเทศบาลและ อบต. เช่นการก่อสร้างถนนหลัก การจัดสร้างระบบสาธารณูปโภคที่เกินอำนาจเทศบาลและ อบต. เช่น สร้างบ่อบำบัดน้ำเสียเนื่องจากใช้งบประมาณในการจัดสร้างสูง

10) เทศบาล

เทศบาลมีหน้าที่การให้บริการแก่ราษฎรในกิจการสาธารณะ เช่น การรักษาความสะอาด ถนนหรือทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการจัดการสิ่งแวดล้อม เช่น กำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล การป้องกันและระงับโรคติดต่อ การให้ราษฎรได้รับความรู้โดยการศึกษาอบรม การรักษา ความสงบเรียบร้อย การจัดให้มีเครื่องใช้ดับเพลิง การนำที่ดินสาธารณะมาใช้ประโยชน์กับท้องถิ่น

3.3.2 กฎหมายภายในประเทศที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายจราจร

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

รัฐธรรมนูญ เป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ กฎหมายใดจะขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญไม่ได้ ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 77 ได้กำหนด ดังนี้

รัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น และยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพ โดยไม่ชักช้าเพื่อไม่ให้เป็นการกระทบแก่ประชาชน และดำเนินการให้ประชาชนเข้าถึงตัวบทกฎหมายต่าง ๆ ได้โดยสะดวกและสามารถเข้าใจกฎหมายได้ง่ายเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง

ก่อนการตรากฎหมายทุกฉบับ รัฐพึงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน และนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกขั้นตอน เมื่อกฎหมายมีผลใช้บังคับแล้ว รัฐพึงจัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายทุกกรอบระยะเวลาที่กำหนด โดยรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องประกอบด้วย เพื่อพัฒนากฎหมายทุกฉบับให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป

รัฐพึงใช้ระบบอนุญาตและระบบคณะกรรมการในกฎหมายเฉพาะกรณีที่กำหนดหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐและระยะเวลาในการดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายให้ชัดเจน และพึงกำหนดโทษอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรง

ด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 77 บัญญัติให้รัฐพึงกำหนดโทษอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรง ประกอบกับแผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายได้กำหนดให้มีการปรับปรุงกฎหมายในการกำหนดโทษอาญาให้เหมาะสมกับสภาพความผิดหรือกำหนดมาตรการลงโทษให้เหมาะสมกับการกระทำความผิด และฐานะของผู้กระทำความผิดเพื่อไม่ให้บุคคลต้องรับโทษหนักเกินสมควร หรือต้องรับภาระในการรับโทษที่แตกต่างกัน อันเนื่องมาจากฐานะทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน เนื่องจากกฎหมายที่กำหนดโทษปรับ ผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจดีย่อมสามารถชำระค่าปรับได้ แต่ผู้มีฐานะยากจน และไม่อยู่ในฐานะที่จะชำระค่าปรับได้จะถูกกักขังแทนค่าปรับ ซึ่งกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อย่างรุนแรง ซึ่งบางกรณีประชาชนเป็นผู้กระทำผิดเพราะรู้เท่าไม่ถึงการณ์ หรือกระทำไปเพราะความยากจน และเมื่อกระทำความผิดแล้วจะต้องถูกนำตัวเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญา เช่น ถูกจับกุม คุมขัง พิมพ์ลายนิ้วมือ และลงบันทึกประวัติอาชญากรเป็นประวัติติดตัวตลอดไป อันสร้างรอยด่างให้เกิดแก่ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

พระราชบัญญัติจราจรทางบก

ประเทศไทยได้มีการตรากฎหมายจราจรขึ้นเป็นฉบับแรก คือ พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2477 ซึ่งการร่างพระราชบัญญัตินี้อาศัยหลักจากกฎหมายจราจรของประเทศอังกฤษ โดยนำมาดัดแปลงให้เหมาะสมกับประเทศไทย ต่อมาได้มีพระราชบัญญัติการขนส่ง พ.ศ.2497 ออกใช้บังคับเกี่ยวกับการขนส่ง ซึ่งสาเหตุที่ต้องมีการบัญญัติกฎหมายเหล่านี้ออกมาบังคับใช้เนื่องจากเพื่อเป็นการจัดระเบียบในการจราจรให้เกิดความเหมาะสมกับสภาพจราจร และจำนวนยานพาหนะที่เพิ่มขึ้น เพื่อก่อให้เกิดความสะดวกสบายและความปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของผู้ขับขี่และผู้ใช้ทาง อีกทั้งความเจริญของสังคม ทำให้การจราจรใช้รถใช้ถนนมีความสำคัญ และจำเป็นต่อชีวิตประจำวันของมนุษย์มากขึ้น ประกอบกับความเจริญทางเทคโนโลยี ทำให้มีการพัฒนารูปแบบและเครื่องยนต์กลไกของยานพาหนะ ที่นำมาใช้บนถนน กฎหมายเหล่านี้จึงมีการปรับปรุงแก้ไขให้มีความทันสมัยรองรับกับสภาพการจราจรใช้รถใช้ถนนให้ดียิ่งขึ้นมาเป็นลำดับ และต่อมาในปี พ.ศ. 2522 ประเทศไทยได้มีการแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการจราจรครั้งใหญ่ที่สุด โดยได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 ขึ้นมาบังคับใช้แทนกฎหมายที่เกี่ยวกับการจราจรที่ใช้บังคับแต่เดิม เพื่อให้สามารถควบคุม บังคับ ผู้ขับขี่ ผู้ประกอบการ และตัวรถให้เกิดความปลอดภัยและสะดวกในการสัญจรยิ่งขึ้น

ทั้งนี้ พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 ได้แบ่งประเภทของความผิดตามหลักสากลเอาไว้ 2 ประเภท³⁸คือ

1) ความผิดเกี่ยวกับการขับเคลื่อนรถ (Moving Violations) เช่น ขับรถด้วยความเร็วเกินอัตราที่กฎหมายกำหนด ขับรถฝ่าฝืนสัญญาณจราจร แชนงรถในที่คับขัน กลับรถในทางร่วมทางแยก เป็นต้น

2) ความผิดเกี่ยวกับการจอดรถ (Parking Violations) เช่น การจอดรถในที่ห้ามจอด หรือจอดรถโดยฝ่าฝืนคำสั่งเจ้าพนักงานจราจร จอดรถเกินเวลากำหนด เป็นต้น

เนื่องจากกฎหมายจราจรเป็นกฎหมายที่ออกมาใช้บังคับเพื่อความเหมาะสมและความปลอดภัยของผู้ขับขี่และผู้ใช้ทางจึงมีลักษณะเป็นข้อห้าม ซึ่งส่วนใหญ่มุ่งว่าการกระทำความผิดกฎหมายจราจรไม่เป็นการกระทำความผิดที่ร้ายแรง แต่เป็นความผิดเล็กน้อย ใคร ๆ ก็อาจกระทำความผิดได้³⁹

สำหรับลักษณะการกระทำความผิดและบทลงโทษ พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 ได้กำหนดไว้ดังนี้

³⁸ สมพจน์ คำแก้ว. อ่างแล้ว เจริญรถที่ 16. หน้า 3.

³⁹ สมพจน์ คำแก้ว. อ่างแล้ว เจริญรถที่ 16. หน้า 2.

1) ระบบใบอนุญาตขับขี่

พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 31/1 ระบุว่าในขณะที่ขับรถในทางเดินรถ ผู้ขับขี่ต้องมีใบอนุญาตขับขี่อยู่กับตัวและต้องแสดงต่อเจ้าพนักงานจราจรเมื่อขอตรวจ โดยผู้ใดฝ่าฝืนต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 4,000 บาท⁴⁰

ทั้งนี้ พระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522 ระบุว่า ผู้ขับขี่รถต้องได้รับใบอนุญาตขับรถและต้องมีใบอนุญาตขับรถและสำเนาภาพถ่ายใบคู่มือจดทะเบียนรถในขณะที่ขับขี่หรือความคุมผู้ฝึกหัดขับรถ เพื่อแสดงต่อเจ้าพนักงานได้ทันที เว้นแต่ผู้ฝึกหัดขับรถยนต์ตามมาตรา 57⁴¹

ในประเทศไทยใบอนุญาตขับรถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท⁴² ได้แก่

- (1) ใบอนุญาตขับรถชั่วคราว มีอายุ 2 ปีนับแต่วันออกใบอนุญาตขับรถ
- (2) ใบอนุญาตขับรถส่วนบุคคล รถยนต์สามล้อส่วนบุคคล รถจักรยานยนต์ส่วนบุคคล รถบดถนน รถแทรกเตอร์ และรถชนิดอื่นที่มีอายุ 5 ปีนับแต่วันออกใบอนุญาตขับรถ
- (3) ใบอนุญาตขับรถยนต์สาธารณะ รถยนต์สามล้อสาธารณะ และรถจักรยานยนต์สาธารณะ มีอายุ 3 ปี นับแต่วันออกใบอนุญาตขับรถและอาจขอต่ออายุใบอนุญาตขับรถอีกคราวละ 5 ปี หรือ 3 ปี แล้วแต่กรณี

2) บทลงโทษตามกฎหมาย

(1) ระบบตัดแต้ม

เมื่อวันที่ 9 มกราคม 2566 เป็นวันแรกของการบังคับใช้กฎหมายใหม่ว่าด้วยระบบการบันทึกคะแนนความประพฤติในการขับรถ (ตัดแต้มใบขับขี่) ที่ออกตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2562⁴³

กฎการตัดคะแนนใบขับขี่กำหนดให้ผู้มีใบอนุญาตขับขี่มีคะแนนความประพฤติคนละ 12 คะแนน หากทำผิดตามกฎหมายจราจรในข้อหาที่ระบุไว้ หรือไม่ชำระค่าปรับ จะถูกตัดคะแนน

⁴⁰ พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522. มาตรา 31/1 ประกอบมาตรา 152.

⁴¹ พระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522. มาตรา 57 บัญญัติว่า

ผู้ฝึกหัดขับรถยนต์ ต้องมีผู้ซึ่งได้รับอนุญาตขับรถยนต์มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี ควบคุมอยู่ด้วย

ในการฝึกหัดขับรถ ห้ามมิให้ผู้ใดนอกจากผู้ฝึกหัดและผู้ควบคุมอยู่ในรถ ถ้ามีการเสียหายเกิดขึ้น ผู้ควบคุมต้องรับผิดชอบแก่ผู้ฝึกหัด เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าผู้ฝึกหัดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสอนในเวลาที่ขับอยู่นั้น

⁴² ศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนน. (2561). *กฎหมายที่ควรรู้ ด้านความปลอดภัยทางถนน*. กรุงเทพฯ: กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย. หน้า 17.

⁴³ TQM. (2563). *ขับรถผิดกฎจราจร ถูกตัดแต้มเท่าไร?*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.tqm.co.th/blog/>. [2566, 1 กุมภาพันธ์].

ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนด พร้อมทั้งยังคงต้องได้รับอัตราโทษปรับตามมาตราของพระราชบัญญัติจราจรทางบกเช่นเดิม เช่น กลุ่มความผิดหลักที่เป็นปัจจัยในการเกิดอุบัติเหตุซึ่งมีอยู่ 20ฐานความผิด จะถูกตัดคะแนนเมื่อทำผิดทันที ได้แก่⁴⁴

(1.1) ตัด 1 คะแนน สำหรับความผิดฐาน

1. ใช้มือถือขณะขับขี่
2. ไม่คาดเข็มขัดนิรภัยทั้งคนขับและผู้โดยสาร
3. ไม่สวมหมวกนิรภัยทั้งคนขับและผู้โดยสาร
4. ขับรถบนทางเท้า
5. ขับรถเร็วเกินกฎหมายกำหนด
6. ไม่ชำระค่าปรับในระยะเวลาที่กำหนด
7. ไม่หลบรถฉุกเฉิน
8. ไม่หยุดให้คนข้ามถนน

(1.2) ตัด 2 คะแนน สำหรับความผิดฐาน

1. ฝ่าฝืนสัญญาณไฟแดง
2. ขับรถย้อนศร
3. ขับรถประมาท
4. เมาแล้วขับ
5. ขับรถระหว่างโดนพักใช้ใบขับขี่

(1.3) ตัด 3 คะแนน สำหรับความผิดฐาน

1. เกี่ยวข้องกับการจัดแข่งรถบนท้องถนน
2. ชนแล้วหนี
3. หย่อนความสามารถในการขับขี่
4. ขับรถขณะเสพยาเสพติด
5. เมาแล้วขับ โดยมีแอลกอฮอล์ในเลือดเกิน 150 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์

(1.4) ตัด 4 คะแนน สำหรับความผิดฐาน

1. เมาแล้วขับ โดยมีแอลกอฮอล์ในเลือดเกิน 200 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์
2. เมาแล้วขับเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัสหรือเสียชีวิต

⁴⁴ Atirut Duereh. (2566). *บังคับใช้ระบบตัดคะแนนใบขับขี่ สำนักงานตำรวจแห่งชาติหวังช่วยลดอุบัติเหตุ-สร้างความปลอดภัยบนท้องถนนอย่างยั่งยืน.* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.sdgmove.com/2023/01/12/driving-licence-point-car-accident/>. [2566, 2 กุมภาพันธ์].

3. เสพยาเสพติดแล้วขับเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัสหรือเสียชีวิต
4. แข่งรถบนท้องถนนโดยไม่ได้รับอนุญาต
5. ขับรถโดยทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนหรือไม่ปลอดภัย

ส่วนกลุ่มความผิดอื่น ๆ อีก 42 ฐานความผิด เช่น ฝ่าฝืนเครื่องหมายจราจรในทางจุดพื้นที่ห้ามจอด ไม่แสดงใบอนุญาตขับขี่ขณะขับรถ เป็นต้น ความผิดกลุ่มนี้จะถูกตัดคะแนนเฉพาะกรณีไม่ชำระค่าปรับตามใบสั่งในเวลาที่กำหนดเท่านั้น ขณะที่วิธีการตัดคะแนนจะดำเนินการด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้ระบบฐานข้อมูลใบสั่ง PTM ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติในการบันทึกการทำผิดกฎจราจรและตัดคะแนนในแต่ละครั้ง

ทั้งนี้ มาตรการลงโทษสำหรับผู้มีใบอนุญาตขับขี่ที่ถูกตัดคะแนนจนเหลือ 0 คะแนน มีขั้นตอนดังนี้

1. ถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตขับขี่หรือห้ามขับรถเป็นเวลา 90 วัน โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจ จะเป็นผู้มีหนังสือแจ้งคำสั่งดังกล่าว
2. การฝ่าฝืนขับรถในขณะที่ถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตขับขี่จะมีโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน ปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
3. หากถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตขับขี่เป็นครั้งที่ 3 ภายใน 3 ปี อาจจะถูกสั่งพักใช้มากกว่า 90 วัน และหากยังถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตขับขี่อีกเป็นครั้งที่ 4 อาจถูกพิจารณาเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่
4. คะแนนที่ถูกตัดไปในแต่ละครั้ง จะได้รับคืนเมื่อครบกำหนด 1 ปี นับแต่วันกระทำผิดครั้งนั้นๆ เว้นแต่เป็นกรณีที่ถูกตัดเหลือ 0 คะแนน จะได้รับคืนเมื่อพ้นกำหนดเวลาการสั่งพักใช้ใบอนุญาตขับขี่ โดยได้รับคืนเพียง 8 คะแนน
5. ผู้ที่ถูกตัดคะแนนสามารถขอคืนคะแนนได้ โดยการเข้าอบรมกับกรมการขนส่งทางบก ซึ่งผู้อบรมต้องชำระค่าอบรมเอง โดยที่
 - เมื่อคะแนนเหลือน้อยกว่า 6 คะแนนเข้าอบรมเพื่อคืนคะแนนได้แต่ทำได้ปีละ 2 ครั้ง เท่านั้น อบรมครั้งแรกได้คืนไม่เกิน 12 คะแนน ครั้งที่ 2 ได้คืนไม่เกิน 6 คะแนน
 - กรณีคะแนนเหลือ 0 จนถูกสั่งพักใบขับขี่ 90 วัน หากเข้าร่วมการอบรมและผ่านการอบรมจะได้คืนกลับมาทั้งหมด 12 คะแนน แต่ถ้าไม่ผ่านการอบรมหรือไม่เข้ารับการอบรม จะได้คะแนนคืน 8 คะแนน และหากครบ 1 ปีไม่ทำผิดกฎจราจรอีก จะได้คืน 4 คะแนนที่เหลือ

(2) ค่าปรับ

- (2.1) กรณีขับรถยนต์เกินอัตราเร็วที่กฎหมายกำหนด

(2.1.1) พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 ได้กำหนดเกี่ยวกับความเร็วของรถสำหรับผู้ขับขี่และบทลงโทษ ดังนี้

1. พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 67 ประกอบ มาตรา 152 กำหนดให้ผู้ขับขี่ต้องขับรถด้วยอัตราความเร็วตามที่กำหนดในกฎกระทรวง หรือตามเครื่องหมายจราจรที่ติดไว้ในทาง หากฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามถูกปรับไม่เกิน 4,000 บาท

2. พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 68 ประกอบ มาตรา 148 กำหนดให้ผู้ขับขี่ซึ่งจะเลี้ยวรถให้รถอื่นแซง หรือผ่านขึ้นหน้า จอครด หยุครด หรือกลับรถ ต้องลดความเร็วของรถ หากฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามถูกปรับไม่เกิน 2,000 บาท

3. พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 69 ประกอบ มาตรา 148 กำหนดให้ผู้ขับขี่ซึ่งขับรถในทางเดินรถ บนเนินเขา บนสะพาน ที่เชิงสะพาน ที่แคบ ทางโค้ง ทางลาด ที่คับขัน หรือที่มีหมอก ฝน ฝุ่น หรือควันจนทำให้ไม่อาจเห็นทางข้างหน้าได้ในระยะหกสิบเมตร ต้องลดความเร็วของรถในลักษณะที่จะให้เกิดความปลอดภัย หากฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามถูกปรับไม่เกิน 2,000 บาท

4. พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 70 ประกอบ มาตรา 148 ผู้ขับขี่ซึ่งขับรถเข้าใกล้ทางร่วมทางแยก ทางข้าม เส้นให้รถหยุด หรือวงเวียน ต้องลดความเร็วของรถ หากฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามถูกปรับไม่เกิน 2,000 บาท

(2.1.2) กฎกระทรวงกำหนดอัตราความเร็วสำหรับการขับรถในทางเดินรถ พ.ศ. 2564 (ออกตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522) ได้กำหนดอัตราความเร็วไว้ในกรณีต่าง ๆ ดังนี้

1. การขับรถในทางเดินรถในและนอกเขต กทม. / เมืองพัทยา / เขตเทศบาล / ชุมชน ให้ใช้อัตราความเร็วดังนี้

- รถบรรทุกที่มีน้ำหนักกรด รวมทั้งน้ำหนักบรรทุกทุกเกิน 2,200 กิโลกรัม หรือรถบรรทุกโดยสารเกิน 15 คน กำหนดอัตราเร็วไม่เกิน 60 กิโลเมตร/ชั่วโมง ในเขต กทม. / เมืองพัทยา / เขตเทศบาล และกำหนดอัตราเร็วไม่เกิน 80 กิโลเมตร/ชั่วโมง สำหรับนอกเขตดังกล่าว

- รถขณะที่กำลังจอดอื่น รถยนต์สี่ล้อเล็ก หรือรถยนต์สามล้อ กำหนดอัตราเร็วไม่เกิน 45 กิโลเมตร/ชั่วโมง ในเขต กทม. / เมืองพัทยา / เขตเทศบาล / ชุมชน และกำหนดอัตราเร็วไม่เกิน 55 กิโลเมตร/ชั่วโมง สำหรับนอกเขตดังกล่าว

- รถจักรยานยนต์ กำหนดอัตราเร็วไม่เกิน 60 กิโลเมตร/ชั่วโมง เว้นแต่รถจักรยานยนต์ที่มีกำลังเครื่องยนต์ตั้งแต่ 35 กิโลวัตต์ขึ้นไป หรือมีขนาดความจุของกระบอกสูบรวมกันตั้งแต่ 400 ลูกบาศก์เซนติเมตรขึ้นไป หรือบิ๊กไบค์ ให้ใช้อัตราความเร็วไม่เกิน

80 กิโลเมตรต่อชั่วโมง ในเขต กทม. / เมืองพัทยา / เขตเทศบาล / ชุมชน และกำหนดอัตราเร็วไม่เกิน 70 กิโลเมตร/ชั่วโมง เว้นแต่รถจักรยานยนต์ที่มีกำลังเครื่องยนต์ตั้งแต่ 35 กิโลวัตต์ขึ้นไป หรือมีขนาดความจุของกระบอกสูบรวมกันตั้งแต่ 400 ลูกบาศก์เซนติเมตรขึ้นไป กำหนดอัตราความเร็วไม่เกิน 90 กิโลเมตรต่อชั่วโมง สำหรับนอกเขตดังกล่าว

- รถโรงเรียนหรือรถรับส่งนักเรียน กำหนดอัตราเร็วไม่เกิน 60 กิโลเมตรต่อชั่วโมง ในเขต กทม. / เมืองพัทยา / เขตเทศบาล / ชุมชน กำหนดอัตราความเร็วไม่เกิน 70 กิโลเมตรต่อชั่วโมง สำหรับนอกเขตดังกล่าว

- รถแทรกเตอร์ รถบดถนน หรือรถใช้งานเกษตรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ กำหนดอัตราความเร็วไม่เกิน 45 กิโลเมตรต่อชั่วโมง ทั้งในและนอกเขต กทม. / เมืองพัทยา / เขตเทศบาล / ชุมชน

- รถอื่นนอกจากข้อดังกล่าวข้างต้น กำหนดอัตราความเร็วไม่เกิน 80 กิโลเมตรต่อชั่วโมง ในเขต กทม. / เมืองพัทยา / เขตเทศบาล / ชุมชน กำหนดอัตราความเร็วไม่เกิน 90 กิโลเมตรต่อชั่วโมง สำหรับนอกเขตดังกล่าว

2. การขับรถในทางเดินรถที่อยู่นอกเขตกรุงเทพมหานคร เขตเมืองพัทยา เขตเทศบาลนคร เขตเทศบาลเมือง และเขตชุมชน โดยทางเดินรถนั้นได้จัดแบ่งช่องเดินรถในทิศทางเดียวกันไว้ตั้งแต่ 2 ช่องขึ้นไปและมีเกาะกลางถนน ให้ใช้อัตราความเร็ว ดังนี้

- รถบรรทุกที่มีน้ำหนักรถเกิน 2,200 กิโลกรัม หรือรถบรรทุกคนโดยสารที่มีที่นั่งคนโดยสารเกิน 15 คน ให้ใช้อัตราความเร็วไม่เกิน 90 กิโลเมตรต่อชั่วโมง

- รถขณะที่ลากจูงรถอื่น รถยนต์สี่ล้อเล็ก หรือรถยนต์สามล้อ ให้ใช้อัตราความเร็วไม่เกิน 65 กิโลเมตรต่อชั่วโมง

- รถจักรยานยนต์ ให้ใช้อัตราความเร็วไม่เกิน 80 กิโลเมตรต่อชั่วโมง เว้นแต่รถจักรยานยนต์ที่มีกำลังเครื่องยนต์ตั้งแต่ 35 กิโลวัตต์ขึ้นไปหรือมีขนาดความจุของกระบอกสูบรวมกันตั้งแต่ 400 ลูกบาศก์เซนติเมตรขึ้นไป ให้ใช้อัตราความเร็วไม่เกินหนึ่งร้อยกิโลเมตรต่อชั่วโมง

- รถโรงเรียนหรือรถรับส่งนักเรียน ให้ใช้อัตราความเร็วไม่เกิน 80 กิโลเมตรต่อชั่วโมง

- รถแทรกเตอร์ รถบดถนน หรือรถใช้งานเกษตรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ให้ใช้อัตราความเร็วไม่เกิน 45 กิโลเมตรต่อชั่วโมง

- รถอื่นนอกจากข้อดังกล่าวข้างต้น ให้ใช้อัตราความเร็วไม่เกิน 100 กิโลเมตรต่อชั่วโมง

3. การขับรถในทางเดินรถบนทางพิเศษ และทางเดินรถนั้นอยู่ในระดับเหนือ หรือใต้พื้นดิน หรือพื้นน้ำ ให้ใช้อัตราความเร็ว ดังต่อไปนี้

- รถบรรทุกที่มีน้ำหนักรถเกิน 2,200 กิโลกรัม หรือรถบรรทุกคนโดยสารที่มีที่นั่งคนโดยสารเกิน 15 คน ให้ใช้อัตราความเร็วไม่เกิน 80 กิโลเมตรต่อชั่วโมง

- รถขณะที่ลากจูงรถอื่น หรือรถยนต์สี่ล้อเล็ก ให้ใช้อัตราความเร็วไม่เกิน 65 กิโลเมตรต่อชั่วโมง

- รถโรงเรียนหรือรถรับส่งนักเรียน ให้ใช้อัตราความเร็วไม่เกิน 80 กิโลเมตรต่อชั่วโมง

- รถอื่นนอกจากข้อดังกล่าวข้างต้น ให้ใช้อัตราความเร็วไม่เกิน 100 กิโลเมตรต่อชั่วโมง

ทั้งนี้ หากรถดังกล่าวอยู่ในทางเดินรถที่ได้จัดแบ่งช่องเดินรถในทิศทางเดียวกันไว้ตั้งแต่ 3 ช่องขึ้นไป ให้การขับรถในช่องเดินรถช่องขวาสุด ต้องใช้ความเร็วไม่ต่ำกว่า 90 กิโลเมตรต่อชั่วโมง เว้นแต่ในกรณีที่ช่องเดินรถนั้นมีข้อจำกัดด้านการจราจรหรือทัศนวิสัย มีสิ่งกีดขวาง หรือมีเหตุขัดข้องอื่น

4. การขับรถในทางเดินรถบนทางพิเศษ และทางเดินรถนั้นอยู่ในระดับพื้นดิน ให้ใช้อัตราความเร็ว ดังต่อไปนี้

- รถบรรทุกที่มีน้ำหนักรถเกิน 2,200 กิโลกรัม หรือรถบรรทุกคนโดยสารที่มีที่นั่งคนโดยสารเกิน 15 คน ให้ใช้อัตราความเร็วไม่เกิน 90 กิโลเมตรต่อชั่วโมง

- รถขณะที่ลากจูงรถอื่น หรือรถยนต์สี่ล้อเล็ก ให้ใช้อัตราความเร็วไม่เกิน 65 กิโลเมตรต่อชั่วโมง

- รถโรงเรียนหรือรถรับส่งนักเรียน ให้ใช้อัตราความเร็วไม่เกิน 90 กิโลเมตรต่อชั่วโมง

- รถอื่นนอกจากข้อดังกล่าวข้างต้น ให้ใช้อัตราความเร็วไม่เกิน 100 กิโลเมตรต่อชั่วโมง

ทั้งนี้ หากรถดังกล่าวอยู่ในทางเดินรถที่ได้จัดแบ่งช่องเดินรถในทิศทางเดียวกันไว้ตั้งแต่ 3 ช่องขึ้นไป ให้การขับรถในช่องเดินรถช่องขวาสุด ต้องใช้ความเร็วไม่ต่ำกว่า 90 กิโลเมตรต่อชั่วโมง เว้นแต่ในกรณีที่ช่องเดินรถนั้นมีข้อจำกัดด้านการจราจรหรือทัศนวิสัย มีสิ่งกีดขวาง หรือมีเหตุขัดข้องอื่น

(2.1.3) กฎกระทรวงกำหนดอัตราความเร็วของยานพาหนะบนทางหลวงแผ่นดิน หรือทางหลวงชนบทที่กำหนด พ.ศ. 2564 (ออกตามพระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. 2535) ได้กำหนดอัตราความเร็วของยานพาหนะบนทางหลวงชนบทไว้ดังนี้

1. กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับแก่ทางหลวงแผ่นดิน หรือทางหลวงชนบท ที่มีช่องเดินรถในทิศทางเดียวกันตั้งแต่ 2 ช่องเดินรถขึ้นไป มีเกาะกลางถนนแบบกำแพง และไม่มีจุดกลับรถเสมอระดับถนน

2. กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับแก่ทางหลวงแผ่นดิน หรือ

3. รถบรรทุกที่มีน้ำหนักบรรทุกเกิน 2,200 กิโลกรัม หรือรถบรรทุกคนโดยสารที่มีที่นั่งคนโดยสารเกิน 15 คน ให้ใช้อัตราความเร็วไม่เกิน 90 กิโลเมตรต่อชั่วโมง

4. รถขณะที่ลากจูงรถอื่น รถยนต์สี่ล้อเล็ก หรือรถยนต์สามล้อ ให้ใช้อัตราความเร็วไม่เกิน 65 กิโลเมตรต่อชั่วโมง

5. รถโรงเรียน หรือรถรับส่งนักเรียน ให้ใช้อัตราความเร็วไม่เกิน 80 กิโลเมตรต่อชั่วโมง

6. รถบรรทุกคนโดยสารที่มีที่นั่งคนโดยสารเกิน 7 คนแต่ไม่เกิน 15 คน ให้ใช้อัตราความเร็วไม่เกิน 120 กิโลเมตรต่อชั่วโมง

7. รถแทรกเตอร์ รถบดถนน หรือรถใช้งานเกษตรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ให้ใช้อัตราความเร็วไม่เกิน 45 กิโลเมตรต่อชั่วโมง

8. รถอื่นนอกจากข้อดังกล่าวข้างต้น ให้ใช้อัตราความเร็วไม่เกิน 120 กิโลเมตรต่อชั่วโมง ทั้งนี้ หากรถดังกล่าวอยู่ในช่องเดินรถช่องขวาสุด ต้องใช้ความเร็วไม่ต่ำกว่า 100 กิโลเมตรต่อชั่วโมง เว้นแต่ในกรณีที่ช่องเดินรถนั้นมีข้อจำกัดด้านการจราจรหรือทัศนวิสัยมีสิ่งกีดขวาง หรือมีเหตุขัดข้องอื่น

อย่างไรก็ตามในเขตทางที่มีเครื่องหมายจราจรแสดงว่าเป็นเขตอันตรายหรือเขตให้ขับรถช้าๆ ให้ลดความเร็วลง และเพิ่มความระมัดระวังขึ้นตามสมควร และในกรณีที่มีเครื่องหมายจราจรกำหนดอัตราความเร็วต่ำกว่าที่กำหนด ให้ขับไม่เกินอัตราความเร็วที่กำหนดไว้

(2.2) กรณีเมาแล้วขับ

ประเทศไทยได้ดำเนินการรณรงค์ “เมาไม่ขับ” อยู่เป็นประจำทุกปี โดยเฉพาะช่วงเทศกาลต่างๆ เพราะการขับรถในขณะที่มีแอลกอฮอล์ในเลือดเกินกว่าปริมาณที่กฎหมายกำหนด เป็นสาเหตุสำคัญในการเกิดอุบัติเหตุ ดังนั้นประเทศไทยจึงได้มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายในเรื่องนี้อย่างสม่ำเสมอโดยล่าสุดได้ออกกฎกระทรวงฉบับที่ 21 พ.ศ. 2550 ออกความใน พ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ.2522 ระบุว่า ถ้ามีปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดเกิน 50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ถือว่า

เมาสุรา ยกเว้นผู้ขบขี้ใน 4 กรณีต่อไปนี้ ถ้ามีปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดเกิน 20 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ ถือว่าเมาสุรา คือ ผู้ขบขี้ที่มีอายุน้อยกว่า 20 ปีบริบูรณ์ ผู้ขบขี้ที่มีใบขบขี้ชั่วคราว (ใบขบขี้อนุญาตแบบ 2 ปี) ผู้ขบขี้ที่มีใบขบขี้ประเภทอื่น ซึ่งใช้แทนกันไม่ได้ และ ผู้ขบขี้ที่ถูกยกเลิกใบขบขี้ หรืออยู่ระหว่างการพักใช้งานใบขบขี้

(2.2.1) บทลงโทษกรณีเมาแล้วขบ⁴⁵

1. กระทำความผิดในข้อหา เมาแล้วขบครั้งแรก จำคุกไม่เกิน 1 ปี มีโทษปรับตั้งแต่ 5,000 - 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

2. กระทำความผิดในข้อหา เมาแล้วขบซ้ำภายในระยะเวลา 2 ปี นับตั้งแต่วันที่เมาแล้วขบครั้งแรก จำคุกไม่เกิน 2 ปี และปรับ 50,000 - 100,000 บาท โดยศาลจะลงโทษจำคุกและปรับด้วยเสมอ พร้อมทั้งถูกพักใช้ใบขบขี้ไม่น้อยกว่า 1 ปี หรือถูกเพิกถอนใบขบขี้ตาม พระราชบัญญัติจราจรทางบก (ฉบับที่ 13) พ.ศ. 2565

3. กระทำความผิดในข้อหา เมาแล้วขบ จนทำให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่ร่างกายและจิตใจ ผู้ที่ขบขี้ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1-5 ปี ปรับตั้งแต่ 20,000-100,000 บาท และถูกสั่งพักใช้ใบขบขี้ไม่น้อยกว่า 1 ปี หรือยกเลิกใบอนุญาตขบขี้

4. กระทำความผิดในข้อหา เมาแล้วขบ จนทำให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัส ผู้ที่ขบขี้ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 2-6 ปี ปรับตั้งแต่ 40,000 -20,000 บาท และให้ศาลสั่งพักใช้ใบอนุญาตขบขี้ของผู้นั้น มีกำหนดไม่น้อยกว่า 2 ปี หรือเพิกถอนใบอนุญาตขบขี้

5. กระทำความผิดในข้อหา เมาแล้วขบจนทำให้ผู้อื่นได้รับอันตรายถึงแก่ความตาย ผู้ที่ขบขี้ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 3-10 ปี และปรับตั้งแต่ 60,000-200,000 บาท พร้อมถูกเพิกถอนใบอนุญาตขบขี้ทันที

(2.3) กรณีไม่หยุดให้คนข้ามทางม้าลาย

พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 มาตรา 22 กำหนดว่า ผู้ขบขี้ต้องขบรดด้วยความระมัดระวัง และต้องให้สิทธิแก่คนเดินเท้าในทางข้ามหรือรถที่มาจากขวาก่อน หรือก็คือการที่เมื่อผู้ขบขี้เมื่อเจอทางม้าลาย ต้องชะลอรถ และเตรียมหยุดรถ ให้คนเดินข้ามถนนก่อนซึ่งหากไม่ปฏิบัติตาม ไม่ยอมให้คนข้ามทางม้าลาย มาตรา 152 กำหนดชัดเจนว่า ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม มาตรา 22 มีโทษปรับไม่เกิน 4,000 บาท และเป็นโทษเดียวที่จะได้รับ⁴⁶

⁴⁵ MCOT. (2565). โทษ “เมาแล้วขบ” ทั้งปรับและติดคุก. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.mcot.net/view/IDdYu6Z>. [2566, 25 มกราคม].

⁴⁶ PPTV Online. (2565). เทียบบทลงโทษแต่ละประเทศ “หากรถไม่หยุดให้คนข้ามทางม้าลาย. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.pptvhd36.com>. [2566, 10 มกราคม].

(2.3.1) การสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาต

การสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตเป็นอำนาจของศาล ซึ่งแม้ผู้จับที่กระทำผิดกฎหมายจราจร ได้ถูกผู้บัญชาการตำรวจยึดใบอนุญาตจับแล้ว เมื่อมาถูกฟ้องศาลในคดีนั้นศาลก็ยังมีอำนาจสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตจับของผู้กระทำผิดได้อีก⁴⁷

การสั่งพักใช้ใบอนุญาตจับ คือ การสั่งไม่ให้ผู้นั้นใช้ใบอนุญาตจับมีกำหนดระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งอยู่ในดุลพินิจของศาลว่าจะให้พักใช้มีกำหนดนานเท่าใดก็ได้ เช่น ผู้กระทำผิดกฎหมายจราจรเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ศาลอาจให้พักใช้ใบอนุญาตจับมีกำหนดห้าปีก็ได้ แต่ถ้าทำผิดกฎหมายจราจรเป็นเหตุให้ทรัพย์สินของผู้อื่นเสียหายเล็ก ๆ น้อย ๆ แต่ทำผิดบ่อย ๆ ศาลอาจสั่งให้พักใช้มีกำหนดหนึ่งปีหรือหกเดือนก็ได้

การสั่งเพิกถอนใบอนุญาตจับ คือ การสั่งไม่ให้ใช้ใบอนุญาตจับขึ้นอีกเลย หรือถือว่าใบอนุญาตจับนั้นถูกยกเลิกเพิกถอนโดยคำสั่งศาลนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่ง ซึ่งจะส่งผลให้ผู้จับผู้นั้นไม่ได้รับอนุญาตให้จับหรือประเภทนั้นอีกต่อไป โดยศาลจะใช้อำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตจับก็ต่อเมื่อปรากฏว่าผู้จับผู้นั้นได้กระทำความผิดต่อกฎหมายเป็นอาชญากรรม หรือกระทำความผิดอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจราจรอันเป็นความผิดร้ายแรง กระทบต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน⁴⁸

ซึ่งความผิดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 ที่ศาลมีอำนาจสั่งพักใช้ หรือเพิกถอนใบอนุญาตจับมีอยู่ 3 กรณี คือ

1. จับจี้รถในขณะที่เสพยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ หรือเสพวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท โดยศาลมีอำนาจสั่งพักใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาตดังนี้⁴⁹

2. จับจี้รถในขณะที่เสพยาเสพติดให้โทษ ศาลมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตจับไม่น้อยกว่า 6 เดือน หรือเพิกถอนใบอนุญาตจับ

- จับจี้รถในขณะที่เสพยาเสพติดให้โทษ เป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่กาย หรือจิตใจ ศาลมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตจับไม่น้อยกว่า 1 ปี หรือเพิกถอนใบอนุญาตจับ

⁴⁷ สาโรจน์ คุ่มทรัพย์. (2539). *การบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการจราจรในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 63.

⁴⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 63.

⁴⁹ พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522. มาตรา 157/1 ประกอบมาตรา 43 ทวิ.

- ขับขี่รถในขณะที่เสพยาเสพติดให้โทษฯ เป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัส ศาลมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตขับขี่ไม่น้อยกว่า 2 ปี หรือเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่
- ขับขี่รถในขณะที่เสพยาเสพติดให้โทษฯ เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ศาลมีอำนาจเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่

3. แข่งรถในทางเดินรถ⁵⁰

4. กรณีผู้ขับขี่ต้องคำพิพากษาถึงที่สุด ว่ากระทำความผิดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 หรือกฎหมายอันเกี่ยวกับรถนั้น ๆ ถ้าปรากฏแก่ศาลว่าหากให้ผู้นั้นขับรถต่ออาจก่อให้เกิดภัยอันตรายแก่บุคคล หรือทรัพย์สินของผู้อื่น ศาลมีอำนาจสั่งเพิกถอนหรือพักใช้ใบอนุญาตของผู้นั้นได้⁵¹

3.3.3 บทบาทและอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานจราจรในการบังคับใช้กฎหมายจราจร

บทบาทและอำนาจหน้าที่ของตำรวจจราจรถูกกำหนดแฝงอยู่ในกฎหมาย และระเบียบคำสั่งต่าง ๆ ใน พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 ระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดี คำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งกำหนดบทบาทอำนาจหน้าที่ของตำรวจจราจรตามเนื้อหาของบทกฎหมาย หรือระเบียบนั้น ๆ⁵² หน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าพนักงานจราจรและพนักงานเจ้าหน้าที่ตำรวจมีอำนาจหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจราจรให้เกิดประโยชน์สูงสุดเพื่ออำนวยความสะดวกด้านการจราจร และการรักษาความปลอดภัยทางถนน ดังนั้นพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 ถือเป็นกฎหมายหลักในการปฏิบัติงานในหน้าที่ของตำรวจจราจร และได้บัญญัติให้ตำรวจจราจรมีอำนาจหน้าที่อย่างอื่นเพื่อความปลอดภัยหรือความสะดวกในการจราจร โดยกำหนดให้ เจ้าพนักงานจราจรมีอำนาจกำหนดให้บริเวณหรือพื้นที่ใดที่เจ้าของที่ดินได้เปิดให้ประชาชนใช้ในการจราจรเป็นทางตามกฎหมายกำหนด⁵³ ซึ่งกฎหมายได้กำหนดให้อธิบดีมีอำนาจแต่งตั้งผู้ซึ่งมีคุณสมบัติตามที่กำหนดและผ่านการอบรมตามหลักสูตรอาสารจราจร เพื่อให้ทำหน้าที่ช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ ในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายของอาสารจราจรตามกฎหมายนี้ ให้อาสารจราจรเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา⁵⁴

ในกรณีที่มีเหตุฉุกเฉินหรืออุบัติเหตุเกิดขึ้น ทำให้ไม่ปลอดภัยหรือไม่สะดวกในการจราจรในอาณาบริเวณใด เจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจดำเนินการได้ตามที่

⁵⁰ พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522. มาตรา 160 ทวิ.

⁵¹ พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522. มาตรา 162.

⁵² สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (2564). *คู่มือตำรวจ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ตำรวจ. หน้า 9.

⁵³ พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522. มาตรา 135.

⁵⁴ พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522. มาตรา 136-137.

เห็นสมควรและจำเป็นเกี่ยวกับการจราจรในอาณาบริเวณนั้นเพื่อให้เกิดความปลอดภัยหรือความสะดวกในการจราจรดังต่อไปนี้⁵⁵

1) ห้ามรถทุกชนิด หรือบางชนิด หรือคนเดินเท้าเดินในทางสายใด หรือเฉพาะทางตอนใด

2) ห้ามหยุด หรือจอดครถในทางสายใด หรือเฉพาะทางตอนใด

3) ห้ามเลี้ยวรถ กลับรถ หรือถอยหลังรถ ในทางสายใดหรือเฉพาะทางตอนใด

4) กำหนดทางสายใด หรือเฉพาะทางตอนใดให้รถเดินได้ทางเดียว ทั้งนี้ ชั่วระยะเวลาเท่าที่จำเป็น

ในทางสายใดหรือเฉพาะทางตอนใดที่เจ้าพนักงานจราจรเห็นว่าถ้าได้ออกประกาศข้อบังคับ หรือระเบียบเกี่ยวกับการจราจรแล้วจะเป็นการปลอดภัย และสะดวกในการจราจร ให้เจ้าพนักงานจราจรมีอำนาจออกประกาศข้อบังคับ หรือระเบียบดังต่อไปนี้⁵⁶

1) ห้ามรถทุกชนิด หรือบางชนิดเดิน

2) ห้ามหยุดหรือจอด

3) ห้ามเลี้ยวรถ กลับรถ หรือถอยหลังรถ

4) กำหนดให้รถเดินได้ทางเดียว

5) กำหนดระยะเวลาจอดครถในทางแคบ หรือที่คับขัน

6) กำหนดอัตราความเร็วของรถในทางภายในอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง

7) กำหนดช่องหรือแนวทางเดินรถขึ้น และลง

8) กำหนดทางเดินรถทางเอก และทางเดินรถทางโท

9) กำหนดการจอดครถหรือที่จอดพักรถ

10) กำหนดระเบียบการใช้ทางหรือช่องเดินรถสำหรับรถบางประเภท

11) กำหนดระเบียบเกี่ยวกับการใช้รถโรงเรียน

12) กำหนดระเบียบเกี่ยวกับการบรรทุกทุกคนโดยสารสำหรับรถจักรยาน

13) ควบคุมขบวนแห่ หรือการชุมนุมสาธารณะ

14) ควบคุม หรือห้ามเลี้ยวรถในทางร่วมทางแยก

15) ชิดเส้นหรือทำเครื่องหมายจราจรบนผิวทาง หรือติดตั้งสัญญาณจราจร หรือเครื่องหมายจราจร

⁵⁵ พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522. มาตรา 138

⁵⁶ พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522. มาตรา 139.

16) กำหนดระยะเวลาทางตอนใดให้ขั้วรถเข้าไปในเส้นกึ่งกลางของทางที่เจ้าพนักงานจราจรกำหนดไว้ได้

17) กำหนดระเบียบเกี่ยวกับการจอดรถที่ชำรุด หักพัง ตลอดจนรถที่ซ่อมแซมในทาง

18) กำหนดระเบียบการข้ามทางของคนเดินเท้าบนทางที่ไม่มีทางข้าม

19) กำหนดการใช้โคมไฟ

20) กำหนดการใช้เสียงสัญญาณ

21) กำหนดระเบียบการอนุญาตและการใช้รถที่มีล้อหรือส่วนที่สัมผัสกับผิวทางไม่ใช่ยาง

อำนาจของเจ้าพนักงานหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ในการว่ากล่าว ตักเตือน หรือออกใบสั่งให้ผู้ขับออกจี่

เมื่อเจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่พบว่าผู้ขับขี่ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย หรือกฎหมายอันเกี่ยวกับรถนั้น ๆ จะว่ากล่าวตักเตือนผู้ขับขี่ หรือออกใบสั่งให้ผู้ขับขี่ชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบก็ได้ ในกรณีที่ไม่พบตัวผู้ขับขี่ก็ให้ติด หรือผูกใบสั่งไว้ที่รถที่ผู้ขับขี่เห็นได้ง่าย ส่วนในการออกใบสั่งให้ผู้ขับขี่ชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบ เจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่จะเรียกเก็บใบอนุญาตขับขี่ไว้เป็นการชั่วคราวก็ได้ แต่ต้องออกใบรับแทนใบอนุญาตขับขี่ให้แก่ผู้ขับขี่ไว้ และเจ้าพนักงานจราจร หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องริบนำใบอนุญาตขับขี่ที่เรียกเก็บไว้ไปส่งมอบพนักงานสอบสวนภายในแปดชั่วโมง นับแต่เวลาที่ออกใบสั่ง ใบรับแทน ใบอนุญาตขับขี่ที่ออกให้ตามกฎหมาย ให้ใช้แทนใบอนุญาตขับขี่ได้เป็นการชั่วคราวไม่เกินเจ็ดวัน เมื่อเจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือพนักงานสอบสวนได้ว่ากล่าวตักเตือนหรือ ทำการเปรียบเทียบปรับและผู้ขับขี่ได้ชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบแล้ว ให้คืนใบอนุญาตขับขี่ทันที⁵⁷

อำนาจของพนักงานสอบสวน ในการว่ากล่าวตักเตือน หรือเปรียบเทียบปรับในความผิดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522

เมื่อเจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ออกใบสั่งให้แก่ผู้กระทำผิดกฎจราจรแล้วผู้ที่ได้รับใบสั่งจะต้องมารายงานตัวชำระค่าปรับ ณ สถานที่ที่ระบุไว้ในใบสั่งซึ่งพนักงานสอบสวนมีอำนาจดังต่อไปนี้

⁵⁷ พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522. มาตรา 140

1) อำนาจในการว่ากล่าวตักเตือน

พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 145 ได้ให้อำนาจแก่พนักงานสอบสวนในการว่ากล่าวตักเตือนผู้ขับขี่ที่กระทำความผิดจราจรได้ ดังนั้นการว่ากล่าวตักเตือนตามกฎหมายจราจรมีสองขั้นตอน โดยแต่ละขั้นตอนมิได้เกี่ยวข้องกัน คือ ถ้าเจ้าพนักงานจราจรที่พบการกระทำความผิดไม่ว่ากล่าวตักเตือน แต่ออกไปสั่งให้ไปยังสถานีตำรวจหรือที่ทำการของเจ้าพนักงานจราจร พนักงานสอบสวนผู้รับเสนอใบสั่งนั้นยังมีอำนาจว่ากล่าวตักเตือนผู้ขับขี่ที่ถูกใบสั่งได้ เมื่อเห็นสมควร⁵⁸

2) อำนาจในการเปรียบเทียบปรับ

พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 145 ได้ให้อำนาจแก่พนักงานสอบสวนในการเปรียบเทียบปรับได้ โดยอำนาจในการเปรียบเทียบปรับของเจ้าพนักงานตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 เป็นการใช้อำนาจหน้าที่กึ่งตุลาการ (Quasi Judicial Function) และด้วยเหตุที่พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 ได้ให้อำนาจแก่พนักงานสอบสวนในการเปรียบเทียบปรับได้และกระบวนการพิจารณาคดีจราจรที่ล่าช้าของศาล ทำให้คดีเกี่ยวกับจราจรยุติในชั้นเจ้าพนักงาน โดยการเปรียบเทียบปรับเป็นส่วนใหญ่ โดยอำนาจในการเปรียบเทียบปรับดังกล่าวของเจ้าพนักงานใช้บังคับได้ต่อเมื่อผู้ที่ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดตามกฎหมายจราจรได้ยินยอมด้วยในการเปรียบเทียบปรับ⁵⁹ ซึ่งจะมีความผิดที่เจ้าพนักงานมีอำนาจเปรียบเทียบปรับ และไม่มีอำนาจเปรียบเทียบปรับดังนี้

(1) ความผิดที่เจ้าพนักงานมีอำนาจเปรียบเทียบปรับ

ความผิดที่เจ้าพนักงานมีอำนาจในการเปรียบเทียบปรับได้ มีหลายฐานความผิด เช่น

(1.1) ความผิดตามมาตรา 11 บัญญัติว่า ในเวลาที่มีแสงสว่างไม่เพียงพอที่จะมองเห็นคน รถ หรือสิ่งกีดขวางในทางได้โดยชัดแจ้ง ในระยะไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยห้าสิบเมตร ผู้ขับขี่ซึ่งขับรถในทางต้องเปิดไฟ หรือใช้แสงสว่างตามประเภท ลักษณะและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

(1.2) ความผิดตามมาตรา 15 บัญญัติว่า รถที่บรรทุกของยื่นเกินความยาวของตัวรถขณะที่อยู่ในทางเดินรถ และในเวลาต้องปิดไฟตามมาตรา 11 หรือ มาตรา 61 ผู้ขับขี่ต้องจุดไฟสัญญาณแสงแดง หรือในเวลากลางวันต้องติดธงสีแดงไว้ ที่ตอนปลายสุดของสิ่งที่บรรทุกนั้น โดยจุดไฟสัญญาณ หรือติดธงไว้ให้มองเห็นได้ในระยะไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยห้าสิบเมตร และ

⁵⁸ สาโรจน์ คุ่มทรัพย์. อ่างแล้ว เจริงรรถที่ 47. หน้า 44.

⁵⁹ สาโรจน์ คุ่มทรัพย์. อ่างแล้ว เจริงรรถที่ 47. หน้า 44.

ในวรรคสองบัญญัติว่าไฟสัญญาณแสงแดง หรือธงสีแดงตามวรรคหนึ่ง จะใช้ชนิดลักษณะ หรือจำนวนเท่าใด ให้อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(1.3) ความผิดตามมาตรา 22 (2) บัญญัติว่า ผู้ขับขี่ต้องปฏิบัติตามสัญญาณจราจรหรือเครื่องหมายจราจรที่ปรากฏข้างหน้าในกรณีต่อไปนี้

(1.3.1) สัญญาณจราจรไฟสีเหลืองอำพัน ให้ผู้ขับขี่เตรียมหยุดรถหลังเส้นให้รถหยุด เพื่อเตรียมปฏิบัติตามสัญญาณ ที่จะปรากฏต่อไปดังกล่าวใน (2) เว้นแต่ผู้ขับขี่ที่ได้เลยเส้นให้รถหยุดไปแล้วให้เลยไปได้

(1.3.2) สัญญาณจราจรไฟสีแดง หรือเครื่องหมายจราจรสีแดงที่มีคำว่า “หยุด” ให้ผู้ขับขี่หยุดรถหลังเส้นให้รถหยุด

(1.3.3) สัญญาณจราจรไฟสีเขียว หรือเครื่องหมายจราจรสีเขียวที่มีคำว่า “ไป” ให้ผู้ขับขี่ขับรถต่อไปได้ เว้นแต่จะมีเครื่องหมายจราจรกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

(1.3.4) สัญญาณจราจรไฟลูกศรสีเขียว ซึ่งให้เลี้ยว หรือชี้ให้ตรงไป หรือสัญญาณจราจรไฟสีแดงแสดงพร้อมกับสัญญาณจราจรไฟลูกศรสีเขียวซึ่งให้เลี้ยว หรือชี้ให้ตรงไป ให้ผู้ขับขี่เลี้ยวรถหรือขับรถตรงไปได้ตามทิศทางที่ลูกศรชี้ และต้องขับรถด้วยความระมัดระวัง และต้องให้สิทธิแก่คนเดินเท้าในทางข้าม หรือรถที่มาทางขวาก่อน

(1.3.5) สัญญาณจราจรไฟกระพริบสีแดง ถ้าติดตั้งอยู่ที่ทางร่วมทางแยกใดเปิดทางด้านใด ให้ผู้ขับขี่ที่มาทางด้านนั้น หยุดรถหลังเส้นให้รถหยุด เมื่อเห็นว่าปลอดภัย และไม่เป็นการกีดขวางการจราจรแล้ว จึงให้ขับรถต่อไปได้ด้วยความระมัดระวัง

(1.3.6) สัญญาณจราจรไฟกระพริบสีเหลืองอำพัน ถ้าติดตั้งอยู่ ณ ที่ใด ให้ผู้ขับขี่ลดความเร็วของรถลง และผ่านทางเดินรถนั้นไปด้วยความระมัดระวัง ผู้ขับขี่ซึ่งจะขับรถตรงไป ต้องเข้าอยู่ในช่องเดินรถที่มีเครื่องหมายจราจรแสดงให้ตรงไป ส่วนผู้ขับขี่ซึ่งจะเลี้ยวรถต้องเข้าอยู่ในช่องเดินรถที่มีเครื่องหมายจราจรแสดงให้เลี้ยว การเข้าอยู่ในช่องเดินรถดังกล่าว จะต้องเข้าตั้งแต่เริ่มมีเครื่องหมายจราจรแสดงให้ปฏิบัติเช่นนั้น

(1.4) ความผิดตามมาตรา 43 (1) และ (7) บัญญัติว่า ห้ามมิให้ผู้ขับขี่ขับรถ

(1.4.1) ในขณะที่อ่อนความสามารถในอันที่จะขับ

(1.4.2) ในขณะที่เมาสุราหรือของเมาอย่างอื่น

(1.4.3) ในลักษณะกีดขวางการจราจร

(1.4.4) โดยประมาท หรือนำพหาคเสียว อันอาจเกิดอันตรายแก่บุคคลหรือ

ทรัพย์สิน

(1.4.5) ในลักษณะที่ผิดปกติวิสัยของการขับรถตามธรรมดาหรือไม่อาจแลเห็นทางด้านหน้า หรือด้านหลัง ด้านใดด้านหนึ่ง หรือทั้งสองด้านได้ พอแก่ความปลอดภัย

(1.4.6) คร่อม หรือทับเส้น หรือแนวแบ่งช่องจราจร เว้นแต่เมื่อเปลี่ยนช่องจราจรเลี้ยวรถ หรือกลับรถ

(1.4.7) บนทางเท้าโดยไม่มีเหตุอันสมควร เว้นแต่รถลากเข็นสำหรับทารกคนป่วย

(1.4.8) โดยไม่คำนึงถึงความปลอดภัย หรือความเดือดร้อนของผู้อื่น

(1.4.9) ในขณะที่ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ เว้นแต่การใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่โดยใช้อุปกรณ์เสริมสำหรับการสนทนาโดยผู้ขับขี่ไม่ต้องถือ หรือจับโทรศัพท์เคลื่อนที่นั้น

(1.5) ความผิดตามมาตรา 44 บัญญัติว่า ผู้ขับขี่ซึ่ง ประสงค์จะขับรถแซงเพื่อขึ้นหน้ารถอื่นในทางเดินรถ ซึ่งไม่ได้แบ่งช่องทางเดินรถไว้ ต้องให้สัญญาณโดยกระพริบไฟหน้าหลายครั้ง หรือให้ไฟสัญญาณยกเลี้ยวขวา หรือให้เสียงสัญญาณดังพอที่จะให้ผู้ขับขี่ ซึ่งขับรถคันหน้าให้สัญญาณตอบตาม มาตรา 38 (3) หรือมาตรา 38 (3) และเมื่อเห็นว่าไม่เป็นการกีดขวางรถอื่นที่กำลังแซงแล้ว จึงจะแซงขึ้นหน้าได้ การแซงต้องแซงด้านขวาโดยมีระยะห่างจากรถที่ถูกแซงพอสมควร เมื่อเห็นว่าได้ขับผ่านขึ้นหน้ารถที่ถูกแซงไปในระยะที่ห่างเพียงพอแล้ว จึงจะขับชิดด้านซ้ายของทางเดินรถได้

(1.6) ความผิดตามมาตรา 46 บัญญัติว่า ห้ามมิให้ผู้ขับขี่ขับรถแซงเพื่อขึ้นหน้ารถอื่นในกรณีต่อไปนี้

(1.6.1) เมื่อรถกำลังขึ้นทางชัน ขึ้นสะพาน หรืออยู่ในทางโค้ง เว้นแต่จะมีเครื่องหมายจราจร

(1.6.2) ภายในระยะสามสิบเมตรก่อนถึงทางข้าม ทางร่วมทางแยกวงเวียน หรือเกาะที่สร้างไว้หรือทางเดินรถที่ตัดข้ามทางรถไฟ

(1.6.3) เมื่อมีหมอก ฝน ฝุ่น หรือควัน จนทำให้ไม่อาจเห็นทางข้างหน้าได้ในระยะหกสิบเมตร

(1.6.4) เมื่อเข้าที่คับขันหรือเขตปลอดภัย

(1.7) ความผิดตามมาตรา 53 บัญญัติว่า ห้ามมิให้ผู้ขับขี่ขับรถ

(1.7.1) เลี้ยวรถ หรือกลับรถในทางเดินรถที่มีเครื่องหมายห้ามเลี้ยวขวา ห้ามเลี้ยวซ้าย หรือห้ามกลับรถ

(1.7.2) กลับรถที่เขตปลอดภัย ที่คับขัน บนสะพาน หรือในระยะหนึ่งร้อยเมตรจากทางราบของเชิงสะพาน

(1.7.3) กลับริดที่ทางร่วมทางแยก เว้นแต่จะมีเครื่องหมายจราจรให้กลับริด
ในบริเวณดังกล่าว

(1.8) ความผิดตามมาตรา 57 บัญญัติว่า เว้นแต่จะได้มีบทบัญญัติกฎ หรือ
ข้อบังคับตามพระราชบัญญัตินี้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ห้ามมิให้ผู้ขับขี่จอดรถ

(1.8.1) บนทางเท้า

(1.8.2) บนสะพานหรือในอุโมงค์

(1.8.3) ในทางร่วมทางแยก หรือในระยะสิบเมตรจากทางร่วมทางแยก

(1.8.4) ในทางข้าม หรือในระยะสามเมตรจากทางข้าม

(1.8.5) ในเขตที่มีเครื่องหมายจราจรห้ามจอดรถ

(1.8.6) ในระยะสามเมตรจากท่อน้ำดับเพลิง

(1.8.7) ในระยะสิบเมตรจากที่ตั้งสัญญาณจราจร

(1.8.8) ในระยะสิบห้าเมตรจากทางรถไฟผ่าน

(1.8.9) ซ้อนกันกับรถอื่นที่จอดอยู่ก่อนแล้ว

(1.8.10) ตรงปากทางเข้าออกของอาคาร หรือทางเดินรถ หรือในระยะห้าเมตร
จากปากทางเดินรถ

(1.8.11) ระหว่างเขตปลอดภัยกับขอบทาง หรือในระยะสิบเมตรนับจาก
ปลายสุดของเขตปลอดภัยทั้งสองข้าง

(1.8.12) ในที่คับขัน

(1.8.13) ในระยะสิบห้าเมตรก่อนถึงเครื่องหมายหยุดรถประจำทาง และ
เลยเครื่องหมายไปอีกสามเมตร

(1.8.14) ในระยะสามเมตรจากตู้ไปรษณีย์

(1.8.15) ในลักษณะกีดขวางการจราจร

(1.9) ความผิดตามมาตรา 67 บัญญัติว่า ผู้ขับขี่ต้องขับรถด้วยอัตราความเร็ว
ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง หรือตามเครื่องหมายจราจรที่ได้ติดตั้งไว้ในทาง

(1.10) ความผิดตามมาตรา 68 บัญญัติว่า ผู้ขับขี่ ซึ่งจะเลี้ยวรถ ให้รถอื่นแซงหรือ
ผ่านข้างหน้า จอดรถ หยุดรถ หรือกลับริด ต้องลดความเร็วของรถ

(1.11) ความผิดตามมาตรา 69 บัญญัติว่า ผู้ขับขี่ซึ่งขับรถในทางเดินรถบนเนิน
เขา บนสะพาน ที่เชิงสะพาน ที่แคบ ทางโค้ง ทางลาด ที่คับขัน หรือที่มีหมอก ฝน ฝุ่น หรือควัน
จนทำให้ไม่อาจเห็นทางข้างหน้าได้ในระยะหกสิบเมตร ต้องลดความเร็วของรถในลักษณะที่จะให้
เกิดความปลอดภัย

(1.12) ความผิดตามมาตรา 70 บัญญัติว่า ผู้ขับขี่ซึ่งขับรถเข้าใกล้ทางร่วมทางแยก ทางข้ามเส้นให้รถหยุด หรือวงเวียน ต้องลดความเร็วของรถ

ความผิดตามตัวอย่างข้างต้นนี้มีโทษเพียงแค่ปรับ พนักงานสอบสวน จึงมีอำนาจ ทำการเปรียบเทียบปรับได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

(2) ความผิดที่เจ้าพนักงานไม่มีอำนาจในการเปรียบเทียบปรับ

ความผิดจรรยาส่วนใหญ่ เจ้าพนักงานจราจร หรือ พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจที่จะ ดำเนินการเปรียบเทียบปรับต่อผู้กระทำความผิดจราจรได้ทุกฐาน มีเพียงความผิดจรรยาที่ร้ายแรง บางฐานความผิดเท่านั้น ซึ่งเป็นข้อยกเว้นที่เจ้าพนักงานไม่มีอำนาจในการเปรียบเทียบปรับ ทั้งนี้ เพราะตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 145 ได้กำหนดไว้ว่าสำหรับความผิดที่ กำหนดโทษไว้ในมาตรา 157/1 มาตรา 159 มาตรา 160 มาตรา 160 ทวิ และมาตรา 160 ตริ ห้าม ไม่ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจเปรียบเทียบปรับหรือว่ากล่าวตักเตือน ซึ่งได้แก่ความผิด ดังต่อไปนี้

(2.1) ความผิดตามมาตรา 43 บัญญัติว่าห้ามมิให้ผู้ขับขี่รถ

(2.1.1) ในขณะที่อ่อนความสามารถในอันที่จะขับ

(2.1.2) ในขณะที่เมาสุราหรือของเมาอย่างอื่น

(2.1.3) ในลักษณะกีดขวางการจราจร

(2.1.4) โดยประมาท หรือนำหวาดเสียว อันอาจเกิดอันตรายแก่บุคคล หรือ ทรัพย์สิน

(2.1.5) ในลักษณะที่ผิดปกติวิสัยของการขับรถตามธรรมดา หรือไม่อาจแล เห็นทางด้านหน้า หรือด้านหลัง ด้านใดด้านหนึ่ง หรือทั้งสองด้านได้พอแก่ความปลอดภัย

(2.1.6) คร่อม หรือทับเส้น หรือแนวแบ่งช่องเดินรถ เว้นแต่เมื่อเปลี่ยนช่อง เดินรถ เลี้ยวรถหรือกลับรถ

(2.1.7) บนทางเท้าโดยไม่มีเหตุอันสมควร เว้นแต่รถลากขึ้นสำหรับทารก คนป่วย หรือคนพิการ

(2.1.8) โดยไม่คำนึงถึงความปลอดภัยหรือความเดือดร้อนของผู้อื่น

(2.1.9) ในขณะที่ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ เว้นแต่การใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่โดย ใช้อุปกรณ์เสริมสำหรับการสนทนา โดยผู้ขับขี่ไม่ต้องถือหรือจับโทรศัพท์เคลื่อนที่นั้น

(2.2) ความผิดตามมาตรา 43 ทวิ วรรคแรก ฐานขับขี่รถโดยเสพยาเสพติด

(2.3) ความผิดตามมาตรา 78 ฐานไม่หยุดให้ความช่วยเหลือตามสมควร ในกรณี ผู้ขับขี่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่น

(2.4) ความผิดตามมาตรา 134 ฐานแข่งรถในทางเดินรถ

(2.5) ความผิดตามมาตรา 159 ฐานขัดคำสั่งเจ้าพนักงาน ตามมาตร 59 ในการเคลื่อนย้ายรถ

ซึ่งความผิดดังกล่าวข้างต้น เป็นความผิดที่กฎหมายไม่ให้อำนาจแก่พนักงานสอบสวนในการเปรียบเทียบปรับได้ กรณีนี้จะต้องนำส่งพนักงานสอบสวน เพื่อสอบสวนและส่งฟ้องต่อศาลตามเขตอำนาจต่อไปเท่านั้น เพื่อให้ศาลเป็นผู้ใช้ดุลยพินิจลงโทษ

อำนาจสั่งยึดใบอนุญาต มาตรการบันทึกคะแนน อบรมทดสอบผู้ขับขี่รถที่กระทำผิด และการพักใบอนุญาต (มาตรา 142/1-142/8)

เพื่อประโยชน์ในการควบคุมความประพฤติของผู้ได้รับใบอนุญาตขับขี่ให้เกิดความปลอดภัยในการจราจร ในกรณีที่ผู้ขับขี่ผู้ใดกระทำความผิดพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 หรือตามกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับรถหรือการใช้ทาง สำนักงานตำรวจแห่งชาติจัดให้มีระบบการบันทึกคะแนนความประพฤติในการขับรถของผู้ได้รับใบอนุญาตขับขี่⁶⁰ โดยระบบการบันทึกคะแนนความประพฤติในการขับรถอย่างน้อยต้องประกอบด้วย การกำหนดคะแนน การตัดคะแนน และการคืนคะแนน ทั้งนี้ในการกำหนดคะแนนความประพฤติในการขับรถให้คำนึงประเภทของใบอนุญาตขับขี่ และเหตุแห่งการกระทำผิดด้วย⁶¹ ในกรณีที่ผู้ได้รับใบอนุญาตขับขี่ผู้ใดถูกตัดคะแนนความประพฤติในการขับรถจนหมดคะแนนตามที่กำหนดไว้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติในแต่ละท้องที่มีสิทธิสั่งพักใบอนุญาตขับขี่คราวละเก้าสิบวัน⁶² โดยต้องทำเป็นหนังสือและให้แจ้งคำสั่งพักใช้ใบอนุญาตขับขี่แก่ผู้ได้รับใบอนุญาตขับขี่ทราบ⁶³ ซึ่งถ้าหากผู้ถูกตัดคะแนนความประพฤติหรือถูกสั่งพักใบอนุญาตผ่านการอบรมความรู้เกี่ยวกับการขับรถและวินัยจราจรตามที่กรมขนส่งทางบกกำหนดมีสิทธิได้รับคืนคะแนนความประพฤติในการขับรถที่ถูกลบไปอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 โดยยื่นคำขอต่อหัวหน้าเจ้าพนักงานจราจร⁶⁴

⁶⁰ พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522. มาตรา 142/1 วรรคหนึ่ง.

⁶¹ พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522. มาตรา 142/1 วรรคสอง.

⁶² พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522. มาตรา 142/1 วรรคสาม.

⁶³ พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522. มาตรา 142/2 วรรคหนึ่ง.

⁶⁴ พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522. มาตรา 142/3 วรรค 1 ประกอบ มาตรา 142/4.

3.3.4 นโยบาย คำสั่ง หรือมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายจราจร

การบังคับใช้กฎหมาย คือ เมื่อได้มีการประกาศใช้กฎหมายใดแล้ว ต้องใช้กฎหมายนั้นไปจนกว่าจะมีกฎหมายใหม่ สำหรับเรื่องเดียวกันนั้นออกมาให้ยกเลิกกฎหมายเก่าอันนั้นเสีย รวมถึงการบังคับให้กระทำการหรือข้อบังคับให้ยกเว้นกระทำการก็ได้

การบังคับใช้กฎหมายเป็นส่วนหนึ่งที่มีความสัมพันธ์โดยตรงกับพฤติกรรมการขับขี่ของประชาชน ดังนั้นการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีอรรถภาพ เกิดประสิทธิผลของการบังคับใช้กฎหมายจราจรให้เกิดการลดอุบัติเหตุได้นั้นต้องดำเนินการอย่างเคร่งครัด จริงจัง และต่อเนื่อง ดังนั้นประเทศไทยจึงได้ออกมาตรการหรือคำสั่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

1) วางเป้าหมายหลักการทำงาน คือ การสร้างความปลอดภัยและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน โดยยึดหลักงานอุบัติเหตุจราจรเป็นงานของตำรวจ เพื่อขจัด No man's land ที่ไม่มีใครเป็นเจ้าของหรืออยากเป็น

2) การสร้างความตระหนักให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ ให้เกิดการยอมรับ เข้าใจ และเห็นความสำคัญของการบังคับใช้กฎหมาย

3) สร้างแนวทางปฏิบัติที่เป็นมาตรฐานตามนโยบายกวดขันวินัยจราจร

4) สร้างองค์ความรู้หลาย ๆ ด้านในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อเพิ่มสมรรถนะของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร เช่น ด้านวินัยจราจร ด้านการตรวจจับความเร็วบนท้องถนน ด้านการตรวจจับรถยนต์ที่นำยางเสื่อมสภาพมาใช้งานบนท้องถนน

5) การใช้เทคโนโลยีมาช่วยในการบังคับใช้กฎหมาย เช่นการติดตั้งกล้องตรวจจับความเร็วบนท้องถนน

6) การบังคับใช้กฎหมายต้องเน้นหลัก 3 ม. (เมาไม่ขับ สวมหมวกนิรภัย มอเตอร์ไซค์ปลอดภัย) 2 ข. (คาดเข็มขัดนิรภัย พกใบขับขี่ติดตัวเสมอ) และ 1 ร. (จับจี้ไม่เร็ว)

7) จัดทำโครงสร้างการบังคับใช้กฎหมายของตำรวจจราจรและแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุจราจร

8) สร้างกระบวนการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการกระทำความผิดจราจรอย่างเคร่งครัดตั้งแต่ การจับกุม การชำระค่าปรับ การสอบสวน การฟ้องศาล การใช้มาตรการเสริม

9) สร้างยุทธศาสตร์ในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการกระทำความผิดจราจรให้มีประสิทธิภาพในหลายด้าน ตั้งแต่ยุทธศาสตร์ทางสังคม (การลงโทษ การควบคุมทางสังคม การสร้างจิตสำนึกต่อหน้าที่ในสังคม) ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการที่ดี ยุทธศาสตร์การสร้างแรงจูงใจ ยุทธศาสตร์การปรับปรุงกฎหมาย ยุทธศาสตร์การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ยุทธศาสตร์การปลูกฝังวินัยจราจร และยุทธศาสตร์ต่าง ๆ เป็นต้น

ดังนั้นเทคนิคการบังคับใช้กฎหมายจึงต้องกำหนดแนวทางเพื่อเพิ่มความปลอดภัยตามแนวคิดของระบบที่เอื้อต่อความปลอดภัยจะเน้นการจัดการ 4 ด้าน คือ

1) การใช้รถใช้ถนนที่ปลอดภัย (Safe Road Use) โดยเน้นมาตรการที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมผู้ใช้รถใช้ถนน ดังนี้

(1) ประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้ กับผู้ใช้รถใช้ถนนให้เข้าใจและปฏิบัติตามกฎจราจร
(2) สร้างความเข้าใจในทุกภาคส่วนถึงหลักของการรับผิดชอบร่วมกันเพื่อความปลอดภัยทางถนน

(3) ส่งเสริมให้ผู้ขับขี่มีความตระหนักถึงการขับขี่รถในสภาพที่ร่างกายมีความพร้อม มีความตื่นตัวขณะขับขี่ และมีการปรับพฤติกรรมการขับขี่ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมจริงบนถนน

(4) มีการจัดการในการนำผู้ขับขี่หน้าใหม่เข้าสู่ระบบอย่างค่อยเป็นค่อยไปและดูแลให้สอดคล้องกับระดับสมรรถนะของผู้ขับขี่เหล่านั้น

(5) มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังกับผู้ฝ่าฝืนกฎหมาย

2) ถนนและพื้นที่ข้างถนนที่ปลอดภัย (Safe Road and Roadside) โดยเน้นมาตรการปรับปรุงโครงสร้างถนน ดังนี้

(1) การออกแบบและบำรุงรักษาถนนและพื้นที่ด้านข้างเพื่อลดความเสี่ยงต่อการเกิดการชนและลดระดับความรุนแรงที่อาจเกิดขึ้นหากเกิดการชนขึ้น

(2) จัดหาระบบขนส่งที่สนับสนุนให้เกิดความปลอดภัยในการเดินทาง

3) ความเร็วที่ปลอดภัย (Safe speed) สร้างความมั่นใจว่าขีดจำกัดความเร็วตามกฎหมายและความเร็วจริงบนถนนสะท้อนความปลอดภัยที่ถนนได้รับการออกแบบไว้โดยดำเนินการเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

(1) การให้ความรู้และการบังคับใช้กฎหมายเรื่องความเร็ว

(2) กำหนดความเร็วตามสภาพของถนนและพื้นที่ข้างทาง ความแข็งแรงของยานพาหนะและตามสมรรถนะจริงของผู้ขับขี่

4) ยานพาหนะที่ปลอดภัย (Safe Vehicle) เพิ่มความปลอดภัยยานพาหนะโดยดำเนินการ ดังนี้

(1) ส่งเสริมระบบความปลอดภัยของยานพาหนะที่ลดความเสี่ยงต่อการเกิดการชนและลดความรุนแรงของผู้โดยสารหรือคนเดินเท้า

(2) สร้างความเข้าใจกับผู้ซื้อและบริษัทให้เลือกซื้อยานพาหนะที่มีความปลอดภัย กำหนดให้การจัดซื้อยานพาหนะของภาครัฐต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของยานพาหนะรวมถึง การกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มความปลอดภัยให้กับผู้โดยสาร

คำสั่งคณะกรรมการความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ

เนื่องจากมีผู้ขับขีรถหรือเจ้าของรถที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบกจำนวนมาก โดยมีพฤติกรรมหลีกเลี่ยงและเพิกเฉยต่อกฎหมายพร้อมทั้งยังมีการกระทำความผิดซ้ำ ดังนั้นเพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบก ตามคำสั่งคณะกรรมการความสงบเรียบร้อยแห่งชาติที่ 14/2560 จึงได้มีการปรับปรุงกลไกและกำหนดมาตรการทางกฎหมายเพิ่มเติม เพื่อให้เกิดความเข้มงวดในการบังคับใช้กฎหมายอันเป็นประโยชน์ต่อการปฏิรูประบบการคมนาคมขนส่งและความสงบเรียบร้อยของสังคมโดยรวม ดังนี้⁶⁵

1) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตำแหน่งตั้งแต่สารวัตรขึ้นไปมีหนังสือแจ้งการไม่ปฏิบัติตามใบสั่ง และ จำนวนค่าปรับที่ค้างชำระให้ผู้ขับขี่หรือเจ้าของรถทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ครบกำหนดชำระค่าปรับ ตามที่ระบุในใบสั่ง และให้ผู้ขับขี่หรือเจ้าของรถทำการชำระค่าปรับที่ค้างชำระด้วยวิธีการอย่างใดอย่างหนึ่งภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง การแจ้งให้ทำเป็นหนังสือส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับให้ผู้ขับขี่ หรือเจ้าของรถ แล้วแต่กรณี ณ ภูมิลำเนาของผู้ที่ ทั้งนี้ ตามแบบที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติกำหนด และให้ถือว่าผู้ขับขี่หรือเจ้าของรถได้รับแจ้งเมื่อพ้นกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันที่ส่ง

2) ในกรณีที่ผู้ขับขี่หรือเจ้าของรถคันใดไม่ชำระค่าปรับ ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งจำนวนค่าปรับที่ค้างชำระพร้อมหลักฐานไปยังนายทะเบียน และให้นายทะเบียนตรวจสอบข้อมูลและแจ้งให้ผู้มาติดต่อขอชำระภาษีประจำปีสำหรับรถคันนั้นทราบ เพื่อไปชำระค่าปรับที่ค้างชำระภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ถ้าผู้มาติดต่อขอชำระภาษีประจำปีเป็นเพียงตัวแทนเจ้าของรถ ให้ผู้มาติดต่อแจ้งให้เจ้าของรถทราบ เพื่อไปชำระค่าปรับภายในระยะเวลาดังกล่าว ในการนี้ให้นายทะเบียนรับชำระภาษีประจำปีสำหรับรถคันนั้นไว้โดยออกหลักฐานชั่วคราวแทนการออกเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีประจำปีให้เจ้าของรถหรือตัวแทนเจ้าของรถแทนหลักฐานชั่วคราวให้ใช้แทนเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีประจำปีโดยให้มีอายุสามสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนได้ออกให้

⁶⁵ จตุรงค์ ผึ้งวงศ์. (2562). *แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายจราจร กรณีศึกษา พื้นที่รับผิดชอบสถานีตำรวจนครบาลพญาไท*. การค้นคว้าอิสระหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารรัฐกิจและกิจการสาธารณะ) สาขาวิชบริหารรัฐกิจและกิจการสาธารณะ, คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 69.

(2) ในกรณีที่เจ้าของรถได้ชำระค่าปรับที่ค้างชำระครบถ้วนภายในระยะเวลาตามที่กำหนด ให้เจ้าของรถหรือตัวแทนเจ้าของรถนำหลักฐานแสดงการชำระค่าปรับที่ได้รับจากพนักงานเจ้าหน้าที่มาแสดงต่อนายทะเบียนเพื่อให้ออกเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีประจำปีสำหรับรถคันนั้น

(3) ในกรณีที่เจ้าของรถหรือตัวแทนเจ้าของรถที่ได้รับหนังสือแจ้งประสงค์จะชำระค่าปรับในวันที่มาติดต่อขอชำระภาษีประจำปีให้นายทะเบียนมีอำนาจรับชำระค่าปรับตามจำนวนที่ ค้างชำระแทนได้ โดยให้นายทะเบียนรับชำระภาษีประจำปีสำหรับรถคันนั้นและออกเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีประจำปีให้เจ้าของรถหรือตัวแทนเจ้าของรถ

คณะกรรมการศูนย์อำนวยความสะดวกทางถนน

ประเทศไทยได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการศูนย์อำนวยความสะดวกทางถนน โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นประธาน ซึ่งมีแนวทางการดำเนินงานป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จังหวัด และกรุงเทพมหานคร ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานดังนี้⁶⁶

1) ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด จริงจัง และต่อเนื่อง เน้นการลดพฤติกรรมเสี่ยงที่เป็นสาเหตุการเกิดอุบัติเหตุทางถนนสูงสุด ได้แก่ ดื่มแล้วขับ และขับเร็วเกินกว่ากฎหมายกำหนด และให้นำเทคโนโลยีมาสนับสนุนการบังคับใช้กฎหมายควบคู่ไปด้วย ไม่ว่าจะเป็นกล้อง หรือ เครื่องมือที่เหมาะสม

2) ให้ศูนย์อำนวยความสะดวกทางถนนจังหวัด ศูนย์ปฏิบัติการความปลอดภัยทางถนนอำเภอ และศูนย์ปฏิบัติการความปลอดภัยทางถนนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บูรณาการร่วมกับทุกภาคส่วนขับเคลื่อนการดำเนินงานในพื้นที่ โดยให้ถือเป็นภารกิจหลักที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และจัดทำแผนงานมาตรการในการดำเนินงานให้สอดคล้องกับปัญหา และความต้องการของประชาชนในพื้นที่

3) ให้ศูนย์อำนวยความสะดวกทางถนนจังหวัด ศูนย์ปฏิบัติการความปลอดภัยทางถนนอำเภอ และศูนย์ปฏิบัติการความปลอดภัยทางถนนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้กลไก “ด่านชุมชน” เพื่อเฝ้าระวัง ตรวจสอบ และตัดเตือนบุคคลที่มีพฤติกรรมเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุทางถนนพื้นที่ โดยให้ท้องที่ ท้องถิ่น และประชาชนในพื้นที่ร่วมกันจัดทำประชาคม และนำข้อมูลการเกิดอุบัติเหตุ และช่วงเวลาการเกิดอุบัติเหตุ เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณากำหนดแนวทางการจัดตั้ง “ด่านชุมชน” เพื่อปรับแผนการดำเนินงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์การเกิด

⁶⁶ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย. (2565). *แนวทางการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน*. กรุงเทพฯ: กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย.

อุบัติเหตุทางถนน รวมทั้งรายงานผลการดำเนินงานด้านชุมชนให้ศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนนทราบ

4) ให้ศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนนทุกระดับร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เสริมสร้าง ปลุกฝัง สร้างความตระหนักรู้อย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยเน้นการสร้างบรรทัดฐานทางสังคม หรือปทัศฐาน (Norms) เพื่อให้คนในสังคมได้ตระหนัก ได้รู้แนวทาง วิธีปฏิบัติในเรื่องความปลอดภัย โดยเฉพาะเรื่องความปลอดภัยบนถนน โดยยารณรงค์และประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดวัฒนธรรมการใช้รถใช้ถนนที่ถูกต้อง

มาตรการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

การกำหนดแนวทางเพื่อเพิ่มความปลอดภัยควรเน้นการจัดการการใช้รถใช้ถนนที่ปลอดภัย (Safe Road Use) โคนเน้นมาตรการที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมผู้ขับขี่และผู้ใช้ทางดังนี้

- 1) ประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้กับผู้ขับขี่และผู้ใช้ทางให้เข้าใจและประพฤติปฏิบัติตามกฎจราจร
- 2) สร้างความเข้าใจในทุกภาคส่วนถึงหลักของการรับผิดชอบร่วมกัน เพื่อความปลอดภัยทางถนน
- 3) ส่งเสริมให้ผู้ขับขี่มีความตระหนักถึงการขับขี่รถในสภาพที่ร่างกายมีความพร้อม มีความตื่นตัวขณะขับขี่ และมีพฤติกรรมขับขี่ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมจริงบนถนน
- 4) มีการจัดการในการนำผู้ขับขี่หน้าใหม่เข้าสู่ระบบอย่างค่อยเป็นค่อยไปและดูแลให้สอดคล้องกับระดับสมรรถนะของผู้ขับขี่เหล่านั้น
- 5) มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังกับผู้ฝ่าฝืนกฎหมาย

3.4 เปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายของต่างประเทศและประเทศไทย

จากการศึกษามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายจราจรของประเทศ ญี่ปุ่น สหราชอาณาจักร และ ราชอาณาจักรสวีเดน พบว่าเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศไทย แล้ว ทั้งสามประเทศ โดยเฉพาะราชอาณาจักรสวีเดนต่างส่งเสริมให้การอุบัติเหตุบนท้องถนนมีน้อยที่สุด หรือไม่มีเลย ด้วยการออกมาตรการต่าง ๆ หรือดำเนินการต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนเกิดความเกรงกลัวต่อกฎหมายและปฏิบัติตาม เพื่อลดจำนวนอุบัติเหตุบนท้องถนน ซึ่งรายละเอียดของแต่ละประเทศสามารถสรุปได้ ดังนี้

ตารางที่ 3.1 ตารางสรุปผลการศึกษามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายของต่างประเทศและประเทศไทย

	ประเทศญี่ปุ่น	สหราชอาณาจักร	ราชอาณาจักรสวีเดน	ราชอาณาจักรไทย
การอนุญาตขับรถ	ผู้ขับขี่ทุกคนต้องได้รับใบอนุญาต	ผู้ขับขี่ทุกคนต้องได้รับใบอนุญาต	ผู้ขับขี่ทุกคนต้องได้รับใบอนุญาต	ผู้ขับขี่ทุกคนต้องได้รับใบอนุญาต
บทลงโทษ				
ระบบตัดคะแนน	มีระบบตัดแต้มสำหรับผู้กระทำความผิด โดยแต่ละความผิดจะมีระดับความร้ายแรงของแต้มที่ตัดแตกต่างกัน ซึ่งถ้าผู้ขับขี่มีแต้มความผิดสะสมถึงระดับที่กำหนดจะถูกพักการใช้ใบขับขี่ชั่วคราวหรือถูกเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่แล้วแต่กรณี	มีระบบตัดแต้มสำหรับผู้กระทำความผิด โดยแต่ละความผิดจะมีระดับความร้ายแรงของแต้มที่ตัดแตกต่างกันซึ่งถ้าหากถูกตัดคะแนนเกิน 12 คะแนนในรอบระยะเวลา 3 ปี จะถูกยึดใบอนุญาตขับรถ	ไม่มีระบบตัดคะแนน	เริ่มมีระบบตัดแต้มสำหรับผู้กระทำความผิดเมื่อวันที่ 9 มกราคม 66 ซึ่งถ้าหากถูกตัดคะแนนเหลือ 0 คะแนนจะถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตขับขี่หรือห้ามขับรถเป็นเวลา 90 วัน
ค่าปรับ				
- กรณีขับรถเร็วเกินอัตราที่กำหนด	กำหนดความเร็วสูงสุดไม่เกิน 100 กม./ชม. โดยมีค่าปรับสูงสุดอยู่ที่ 25,500 บาท	กำหนดความเร็วสูงสุดไม่เกิน 112 กม./ชม. โดยมีค่าปรับสูงสุดอยู่ที่ 40,000 บาท	กำหนดความเร็วสูงสุดไม่เกิน 120 กม./ชม. มีการกำหนดโทษปรับ และพักใช้ใบอนุญาต	กำหนดความเร็วสูงสุดไม่เกินของ 120 กม./ชม. มีค่าปรับสูงสุดอยู่ที่ 4,000 บาท

	ประเทศ ญี่ปุ่น	สหราชอาณาจักร	ราชอาณาจักร สวีเดน	ราชอาณาจักร ไทย
			ฉบับที่ 36 เดือน	
- กรณีมาแล้ว แล้วขับ	มีบทลงโทษสำหรับผู้ขับขี่ และบุคคลอื่นที่ต้องมีส่วน รับผิดชอบการกระทำของผู้ขับ ขี่ด้วย ซึ่งถ้าผู้ขับขี่มีระดับ แอลกอฮอล์ในลมหายใจ เกินกว่า 0.15 มิลลิกรัม/ลิตร หรือ ไม่เกิน 0.03% ของ แอลกอฮอล์ในเลือด ซึ่ง กำหนดโทษสูงสุด คือจำคุกไม่ เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 127,000 บาท แต่หากมาแล้ว ขับขี้นานพานะ โคน โทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือ ปรับไม่เกิน 255,000 บาท	กำหนดระดับ แอลกอฮอล์ใน ลมหายใจไม่เกิน 0.035กรัม/100 มิลลิลิตร หรือ ไม่เกิน 0.08 กรัม/100 มิลลิลิตรของ แอลกอฮอล์ใน เลือด ซึ่งกำหนด โทษสูงสุดปรับ ไม่เกิน 210,000 บาท พักใช้ ใบอนุญาตขับขี่ 36 เดือน พร้อมทั้งเข้ารับ การบำบัด 9 เดือน และบริการสังคม	กำหนดระดับ แอลกอฮอล์ ในลมหายใจ ไม่เกิน 0.10 มิลลิกรัมต่อ ลิตร หรือ ไม่ เกิน 0.02 มิลลิลิตรต่อ ลิตรของ แอลกอฮอล์ใน เลือด โดยที่ ไม่ได้กำหนด อัตราค่าปรับ ไว้แต่สามารถ ให้ผู้กระทำ ความผิด จ่ายค่าปรับได้ ตามความ เหมาะสมของ ฐานะทาง การเงินของผู้ กระทำผิด และมีโทษ จำคุกสูงสุด ไม่เกิน 2 ปี	กำหนดระดับ แอลกอฮอล์ใน เลือด 50 มิลลิกรัม เปอร์เซ็นต์ มี โทษจำคุก 1 ปี ปรับ สูงสุดไม่ เกิน 20,000 บาท หรือทั้ง จำทั้งปรับ และ ถูกพักใช้ ใบอนุญาตขับ รถไม่น้อยกว่า 6 เดือน
- กรณีไม่หยุด ให้คนข้าม	เมื่อเข้าใกล้ทางม้าลาย หรือ ทางข้ามต้องขับด้วย	ต้องระวังคนที่ รอ ข้าม ถนน	ไม่มี	ไม่มี

	ประเทศ ญี่ปุ่น	สหราชอาณาจักร	ราชอาณาจักร สวีเดน	ราชอาณาจักร ไทย
ทางม้าลาย	ความเร็วที่จะสามารถหยุด ได้ทันที และต้องไม่ทำให้ คนหรือจักรยานข้ามถนน ไม่ได้ ซึ่งหากบุคคลใด กระทำผิดต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือ ปรับไม่เกิน 14,000 บาท	และ ให้ทางเมื่อ มีคนเคลื่อนเข้าสู่ เขตทางข้าม รวม ถึงแม้ว่าคนข้าม ทางม้าลายจะ เดินผ่านเลนของ ไปแล้ว ก็ยังต้อง รอให้ พวกเขา ข้ามถนนทั้งเส้น ไปได้ก่อนจึงจะ เคลื่อนรถได้ซึ่ง หากบุคคลใด กระทำผิดต้อง ระวางโทษปรับ 4,000 บาท และ ถูกตัดคะแนน ใบขับขี่ 3 คะแนน	ได้มีการติดตั้ง ไฟกระพริบ และ ลูกกระพริบ บริเวณใกล้ ๆ ทางม้าลาย เพื่อเป็นการ เตือนให้ คนขับรถรู้ว่า จะมีคนข้าม ถนนข้างหน้า	
การเพิกถอน ใบอนุญาต	มีการเพิกถอนใบอนุญาตขับ ขี่สำหรับผู้ที่ทำให้เกิดความผิด	มีการเพิกถอน ใบอนุญาตขับขี่ สำหรับผู้ ทำความผิด	มีการเพิกถอน ใบอนุญาตขับ ขี่สำหรับผู้ ทำความผิด	มีการเพิกถอน ใบอนุญาตขับ ขี่สำหรับผู้ ทำความผิด
อำนาจหน้าที่ ของเจ้า พนักงาน จราจร	ยึดใบขับขี่ เขียนใบสั่ง	เขียนใบสั่ง ทำหนังสือแจ้ง เตือนให้ชำระ ค่าปรับ	ป้องกัน และ ตรวจ จับ อาชญากรรม ที่เกิดขึ้น บนท้องถนน	ยึดใบขับขี่ เขียนใบสั่ง